

Col·lecció d'Art Ajuntament d'Alcoi

I. Catàleg de pintures. Del segle XVI a la dècada de 1930.

Catàleg

- Textos:** Josep Maria Segura Martí
Miquel Santamaria Cuello
- Revisió textos:** Joaquim Victoriano i Lavinya
(Gabinet Municipal de Normalització Lingüística)
- Traducció anglés:** Gemma Ballester Pascual
- Fotografies:** José H. Miró Segura (Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó)
José Crespo Colomer (pàg. 40, 41 i 43)
Fundació de la C.V. La Llum de les Imatges (pàg. 24, 25, 27, 29, 49, 66, 67, 68 i 69)
- Maquetació:** Gilberto Dobón Abad
(Àrea de Cultura. Ajuntament d'Alcoi)
- Imprimeix:** Gráficas Agulló
- ISBN:** 978-84-89136-75-5

Exposició

- Comissaris:** Josep Maria Segura Martí
Miquel Santamaria Cuello
- Muntatge:** Serveis Integrals de Cultura s.l.
Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó
- Calendari:** del 10 d'abril al 25 de maig de 2013

CENTRE CULTURAL
MARIO SILVESTRE

Av. País Valencià, 1 - 03801 Alcoi
Tel. 965537142 - Fax 965517179
A/e: centrecultural@alcoi.org
web: www.alcoi.org/cultura

Catàleg núm. 218 de la col·lecció del Centre Cultural d'Alcoi

COL·LECCIÓ D'ART DE L'AJUNTAMENT D'ALCOI
I. Catàleg de pintures. Del segle XVI a la dècada de 1930

Alcoi, 2013

A painting of a harbor scene. In the foreground, a man in a blue coat stands on a stone pier, looking towards the water. Several sailing ships with tall masts and red sails are docked at the pier. In the background, a large, multi-story building with a red facade and a tower is visible. The sky is a mix of blue and orange, suggesting a sunset or sunrise. The overall style is impressionistic with visible brushstrokes.

Índex

Presentació Antoni Francés Pérez (Alcalde d'Alcoi)	7
Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi Josep Maria Segura Martí - Miquel Santamaria Cuello	9
Llista d'autors. Pintures del segle XVI a la dècada de 1930	19
Selecció de pintures. Del segle XVI a la dècada de 1930	22
Bibliografia i exposicions	70
Versión castellano	72
English version	76

Ajuntament d'Alcoi

Alcoi és terra d'artistes. La nostra ciutat, per diferents factors i circumstàncies, ha estat al llarg dels segles bressol de creadors; encara hui continua engendrant nous talents que ofereixen al món la seua plàstica i la seua poètica, i engrandiren encara més el prestigi cultural de la ciutat.

Aquesta prolífica activitat creativa, unida al dinamisme cultural que caracteritza Alcoi, ha donat els seus fruits en forma de vasta, valuosa i variada col·lecció d'arts plàstiques que ha anat atresorant la màxima institució municipal, i amb ella tots els alcoians i alcoianes. L'Ajuntament és titular d'una brillant recopilació de pintura i escultura, un conjunt plàstic que malauradament es troba dispers en diferents dependències municipals, no sempre a l'abast del públic.

Aquesta exposició que commemora el 30é aniversari del nostre Centre Cultural, primera d'un cicle de tres mostres sobre el patrimoni municipal, permetrà per primera vegada exhibir aquesta col·lecció tal com li correspon. Els alcoians i alcoianes, i també els visitants, disposem d'aquesta manera d'una oportunitat única per admirar l'herència plàstica que és de totes i de tots i per a gaudir amb aquesta mostra excepcional.

De ben segur que trobarem en aquesta i les pròximes exposicions bons motius per felicitar-nos per la nostra immensa riquesa cultural. Mentre continuem treballant per poder disposar, per fi, d'una seu en la qual es pugui exhibir aquest patrimoni de manera permanent, delectem-nos amb una exposició, sens dubte, històrica.

Antoni Francés Pérez

Alcalde d'Alcoi

COL·LECCIÓ D'ART DE L'AJUNTAMENT D'ALCOI

I. Catàleg de pintures. Del segle XVI a la dècada de 1930

Josep Maria Segura Martí - Miquel Santamaria Cuello

Com a part de les iniciatives que, en els darrers temps, s'han impulsat des de la Regidoria de Cultura al voltant de la conservació i difusió del patrimoni artístic que ha reunit l'Ajuntament d'Alcoi des de les acaballes del segle XIX, i també per la constància de l'interès que aquesta col·lecció inventariada suscita entre amplis sectors de la ciutadania, s'ha volgut oferir una activitat expositiva amb aquest objectiu explícit de donar a conèixer aquest patrimoni artístic de titularitat pública municipal, certament poc conegut i valorat globalment, alhora que es promou l'estima i la voluntat col·lectiva per fer-lo créixer i transmetre'l en les millors condicions a les generacions futures d'alcoians.

Fent-ho coincidir amb l'efemèride significativa del 30 Aniversari de inauguració del Centre Cultural d'Alcoi (1983-2013) actualment anomenat Centre Cultural Mario Silvestre, s'ha vist l'oportunitat de dedicar el seu espai expositiu a la finalitat abans esmentada i, així, comptant també els dos anys que vindran, anar proposant tres mostres que recolliran una selecció del bo i millor de la col·lecció, acompanyades de les publicacions respectives que en deixaran constància documental i gràfica.

Aquest catàleg de la mostra de pintures Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi és el primer volum dels tres que ha previst editar, doncs, el Centre Cultural Mario Silvestre sobre el fons artístic que al llarg de quasi cent vint anys ha reunit l'Ajuntament d'Alcoi i on estan representats els corrents estètics de diferents èpoques i una gran pluralitat d'autors.

En aquesta ocasió es presenten les pintures més antigues de la col·lecció, és a dir, del segle XVI fins la dècada de 1930. Una exposició i edició posteriors, entrant l'any 2014, inclourà les pintures d'autors contemporanis i, finalment, la darrera mostra i el seu catàleg, ja en 2015, arrebregarà les escultures i l'obra gràfica.

Els antecedents de la col·lecció

En el segle XIX la ciutat d'Alcoi va conèixer un considerable desenvolupament urbà i demogràfic gràcies a la pròspera indústria tèxtil i paperera. Entre la societat industrial i la burgesia van sorgir nombroses inquietuds culturals, i amb els anys la ciutat va ser un viver d'artistes i creadors.

No hem de perdre de vista, però, tal com assenyalava el crític d'art i professor Josep Albert Mestre, que "...l'àmbit de la pintura i escultura alcoianes durant el segle XIX estigué protagonitzat per un conjunt de creadors que, no obstant la seua ascendència local, estudiaren i desenvoluparen la vida artística fora de la seua ciutat, mancada durant aquest període d'acadèmies pròpies per a l'ensenyament d'ambdues arts plàstiques, i d'un mercat sòlid per a afrontar la difusió i compra de la seua obra".¹

Pel que fa a les arts plàstiques, la primera generació rellevant de pintors l'encapçalen Antoni Gisbert Pérez (1834-1901), Llorenç Casanova Ruiz (1844-1900) i Emili Sala Francés (1850-1910). Posteriorment, un grup de pintors, anomenats "d'entre segles", seran els encarregats de desenvolupar els nous moviments artístics. D'aquest moment, la col·lecció d'art municipal inclou les firmes de Ferran Cabrera Cantó (1866-1937), Llorenç Pericàs Ferrer (1868-1912) i Edmund Jordà Pascual (1877-1954) entre altres, tots ells màxims exponents del cercle de L. Casanova. També estan representats en aquesta col·lecció altres deixebles de F. Laporta, E. Sala i F. Cabrera, com ara Antoni Santonja Cantó (1870-1940), Adolf Durà Abad (1875-1936), Josep Mataix Monllor (1882-1952), Juli Pascual Espinós (1883-1946) i Ferran Cabrera Gisbert (1897-1984), a més dels escultors Llorenç Ridaura Gosálvez (1871-1936) i Josep Pérez Pérez (1887-1978), conegut com a Peresejo en els ambients artístics.

¹ Mestre Moltó, J. A. "La pintura i l'escultura dels segles XIX i XX". *Història d'Alcoi*. Ajuntament d'Alcoi - Ed. Marfil. Alcoi, 2006, pp.390-401.

Les primeres aportacions

La col·lecció d'art de titularitat municipal té el seu origen a finals del segle XIX i principis del XX, entre altres circumstàncies, gràcies a l'estímul d'un concurs i exposició de belles arts que convocava l'Escola Industrial Elemental a partir del curs 1895/96 i, almenys, fins a l'any 1901; iniciativa aquesta que va ser impulsada pel seu director l'enginyer Josep Cort Merita. Aquest concurs estava patrocinat pel Consistori, i en la seua primera convocatòria l'Escola Industrial va donar a l'Ajuntament la pintura *Sin tabaco*, signada per Antoni Santonja Miró en 1895, que havia obtingut un guardó en el certamen de pintura esmentat.²

En aquells anys, l'Ajuntament d'Alcoi concedia beques a joves artistes de la localitat per tal que ampliaren estudis a l'Acadèmia de San Fernando de Madrid, amb el mestre Emili Sala Francés. Dos d'aquests pensionats van ser Adolf Durà Abad i Edmund Jordà Pascual, els quals van obsequiar l'Ajuntament amb obres de la seua època d'estudiants. El primer, Adolf Durà, tingué una beca entre 1894 i 1897, i d'aquest pintor la col·lecció municipal conserva tres obres signades a finals del segle XIX: el quadre de "gènere" amb una singular escena costumista titulada *La visita del senyor rector*, oli sobre tela de gran format que deixa palesa la influència del seu mestre Cabrera Cantó; i altres dues pintures "d'història", còpies d'obres exposades al Museu del Prado, com són *L'Expulsió dels jueus* (còpia de l'original d'Emili Sala, de 1889) i *El testament d'Isabel la Catòlica* (còpia del d'Eduardo Rosales signat l'any 1864). L'altre alcoià pensionat, Edmund Jordà, va gaudir d'una beca concedida l'any 1900, i aquest autor obsequià l'Ajuntament amb tres obres signades entre els anys 1900 i 1904: *Un duel en el segle XVII* (còpia de l'original de Francesc Domingo Marqués, al Museu de Belles Arts de València), *La mort de Lucrecia* (original de Rosales de 1871, al Museu del Prado) y *La Bonaventura*, una obra de gènere original de Jordà, inspirada en l'ambient dels cafés de Madrid.

És probable que algun llenç de Llorenç Pericàs Ferrer (*Retrat de senyora*, *Retrat de xiqueta* i *Jove en actitud mística*) o el *Xinés amb fanal*, de Roger Solroja Jordà, i també el paisatge de Juli Pascual Espinós titulat *Capvespre*, formaren part de la col·lecció des d'un primer moment, fruit de les donacions dels seus autors.

Antiga Casa de la Vila adaptada en 1945 per a biblioteca i museu.

Gràcies a les tres fotografies que apareixen en un document gràfic de l'any 1925 (*Guía de Vicedo*, pàg. 228, 230 i 232), coneixem la disposició dels quadres al Saló de Sessions de l'Ajuntament. En la mateixa edició de l'esmentada guia (pàg. 230 i 232) hi ha dues estampes gràfiques on podem veure el Saló de Sessions on figuraven els discos metàl·lics amb les efigies de l'alcalde Agustí Albors i del diputat José Canalejas, fetes en baix relleu per l'escultor Ridaura.

El Museu Popular Peresejo

Durant el període 1936-39 el temple de Sant Jordi fou convertit en museu i aula per a impartir classes de pintura, escultura i dibuix. La iniciativa va sorgir de l'escultor Peresejo (Josep Pérez Pérez), aleshores ja un artista consagrat, qui va proposar crear un museu on conservar i exposar les seues escultures i altres obres d'art local.

El Consell Econòmic Polític Social havia autoritzat Peresejo perquè es fera càrrec dels objectes d'art de l'església de Santa Maria i els traslladara al Museu Popular. Cal pensar, a més, que s'hi degueren custodiar obres confiscades durant la contesa civil armada, de les quals no coneixem cap relació o document.

² Blanes Nadal, G. et al. *Orígenes de la enseñanza técnica en Alcoi*. Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert, Alacant, 2000, p. 287-288.

La creació d'un Museu d'Art

A finals de 1927 i principis de 1928 l'Ajuntament d'Alcoi va prendre diferents acords que pretenien la creació d'un museu local on reunir "els nombrosos tresors hui dispersos que ens parlen del passat històric d'Alcoi". Aquesta iniciativa va prendre força amb ocasió de la troballa d'unes restes ibèriques i romanes als terrenys de l'Horta Major, amb motiu de l'obertura de carrers per a la urbanització de l'Eixample. La recuperació de les troballes arqueològiques va estar a càrrec de l'erudit alcoià Camil Visedo Moltó (1876-1958), qui anteriorment havia realitzat una meritòria tasca d'investigació i recerca arqueològica al santuari i poblat ibers de la Serreta.³

En aquells dies aparegueren en la premsa local articles d'opinió que reivindicaven convertir l'antiga Casa de la Vila de la placeta del Carbó en un Museu d'Arqueologia i Belles Arts, i Biblioteca Pública.⁴ La proposta no va prosperar fins després d'acabada la Guerra Civil, quan l'Ajuntament va prendre l'acord de rehabilitar la Casa de la Vila i les obres es portaren a terme entre 1939 i 1940.⁵ L'edició del programa de les Festes de 1941 reproduïx dues fotos de l'interior del Museu (quan encara no s'havia inaugurat oficialment), amb una exposició d'escultures i pintures d'artistes locals.

Exposició d'art instal·lada a la Casa de la Vila en 1941.

Escultures de Peresejo a l'entrada de la Casa de la Vila en 1941.

Pel que fa a les pintures, *el Libro registro...* anota 31 obres (entre 1945 i 1951). D'aquestes el lot més important són 15 obres cedides pel Patrimoni Artístic Nacional; principalment taules anònimes de tema religiós (segles XVI i XVII) i altres llenços no gens menyspreables (M.ª Antonia de Bañuelos, Josep Estruch Martínez, Ricardo de Madrazo, José Antonio Martínez, Josep Mongrell, etc.). També resten incorporades obres com el retrat *El Tio Quico*, de Josep Romeu Vilaplana (Alcoi 1881-1908), donat al museu per part de la família de l'autor, així com altres aportacions de l'Ajuntament al seu recentment creat museu. El 20 d'octubre de 1947 es registra l'adquisició d'una taula pintada d'assumpte religiós (ref. P-113 del present catàleg). I dos anys després hi ingressa una aquarel·la titulada *Roma aeterna*.⁶

A partir de 1958, any de la inauguració de la Casa de la Cultura al carrer Casa Blanca, les noves instal·lacions van acollir la Biblioteca Municipal. El Museu d'Art, ara amb més espai, substituï la seua denominació per la de Museo Arqueológico Municipal "Camil Visedo Moltó", segons l'acord de l'Ajuntament que va voler

³ "Ante la creación del Museo local". *La Gaceta de Levante. Diario independiente de Alcoy*, any V, núm. 1.229 (3-02-1928), Alcoi.

⁴ Aracil Aznar, J. "Museo". *La Gaceta de Levante*. Núm. extraordinari, Abril, 1928; Valor, J. "Museo y Biblioteca". *La Gaceta de Levante. Diario Independiente de Alcoy*. Año V, núm. 1.299 (29-04-1928), Alcoi.

⁵ Segura Martí, J. M. "El Museo Arqueológico Municipal C. Visedo Moltó. Història d'una institució". *Catàleg Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó*. Alcoi, Alcoi, p. 143-171; Segura Martí, J. M. "Obres i projectes en la Casa de la Vila". *Alcoy. Revista de la Fiesta de Moros y Cristianos*. Alcoi, 2006.

perpetuar la memòria del que fóra el seu creador. Una part de la col·lecció d'art passaria a la Casa de la Cultura i una altra es va depositar a les sales de la Casa Consistorial. Les grans escultures de guix de Peresejo, i d'altres artistes, es van traslladar a l'Escola Municipal de Belles Arts per a servir de model en les classes de dibuix. En definitiva, aquest museu que inicialment es va denominar "Museo de Arte", va acabar sent un museu arqueològic.⁷

Unes quartilles amb notes que es conserven al *Libro registro...* del Museu d'Art (que es custodia al Museu Arqueològic Municipal), ens informen de la nova ubicació d'aquestes obres a partir dels anys seixanta. Altres pintures que s'incorporaren en aquells anys al patrimoni municipal són les obres signades per Rafael Aracil Ruescas i Alfons Saura Llorens, que foren obsequi dels autors per haver rebut de l'Ajuntament una beca per als seus estudis. La compra del quadre *Mors in vita*, de F. Cabrera Cantó (adquirit al fill de l'autor), i la recuperació del quadre titulat *A l'abisme*, del mateix pintor, parlen en favor de la receptivitat municipal i de l'interès cultural durant els anys seixanta. Aquesta obra amb la qual F. Cabrera Cantó va obtenir en 1906 la Primera Medalla de l'Exposició Nacional de Belles Arts, i que des de la Guerra Civil estava extraviada del seu emplaçament al Colegio de Huérfanos de la Guàrdia Civil de Valdemoro, va ser localitzada en 1959 a Castelló de la Plana. L'Ajuntament d'Alcoi va sol·licitar al Ministeri d'Educació Nacional la custòdia de *A l'abisme*, el qual va arribar a la Casa Consistorial en 1962. L'obra és un depòsit del Museu Nacional del Prado.

Els certàmens de pintura

Al començament dels anys seixanta, la dinàmica de la Casa de la Cultura crea un certamen de pintura denominat "Salón de Otoño", convocat anualment des de l'any 1961 fins a 1967, i amb periodicitat bianual de 1969 a 1973. Aquest certamen, del qual es convocaren un total de deu edicions, reunia pintors locals i, fins i tot, firmes d'artistes d'altres llocs. Es decidia a mitjan mes de desembre i el jurat concedia inicialment tres premis (durant els tres primers anys), i de quatre a sis en els anys posteriors.

Un altre certamen de pintura fou l'anomenat "Biental de

R. Aracil Ruescas, *Fontilles*.

Pintura". Tenia lloc a la primeria del mes de gener, i conegué cinc convocatòries durant els anys 1967 a 1975. Aquests concursos de pintura, a més d'acréixer l'activitat cultural d'Alcoi i de representar un estímul per als pintors, van comportar la incorporació d'una cinquantena d'obres pictòriques per a la col·lecció de titularitat municipal, les quals constitueixen una mostra excel·lent dels corrents artístics d'aquells anys, en què començaven a treballar pintors com Jaume Aragonés, Juan Castañer Payá, Antoni Coll, Rafael Llorens Ferri, Sento Masià i Antoni Miró, entre d'altres.

En aquells moments la col·lecció d'art municipal començava a tenir una entitat i volum considerables, i aquest fons artístic —aleshores encara es mostrava en diferents salons de la Casa Consistorial— va ser motiu d'anàlisi per part de l'historiador de l'art Adrián Espí.⁸

Obres incorporades entre 1975 i 1995

En els últims anys del segle XX la col·lecció d'art es va incrementar amb noves obres, entre elles diverses escultures i monuments ubicats en carrers i places de la ciutat. Algunes són un reflex de les iniciatives i inquietuds de diferents col·lectius que han volgut testimoniar el seu homenatge a personatges amb un monument: al literat Azorín, als pintors Ferran Cabrera i Emili Sala; als poetes: Joan Valls, Gonçal Cantó i Miguel Hernández; al Voluntari de la Creu Roja, Monument al Treball, etc., que

⁶ Obra signada per l'vg'rant, datada en 1946, fou adquirida per l'Ajuntament entre les cinquanta pintures que formaven una exposició d'artistes refugiats catòlics de l'Est europeu, organitzada per a recaptar fons. Es va acordar la seua adquisició en la sessió ordinària permanent del 13/04/1949 pel preu de 2.000 ptes.

⁷ Coloma, R. "Puntualizando que también es gerundio. Hablemos del Museo". *Ciudad de Alcoi*, 18-08-1972.

E. Sempere, *L'ocell*.

foren realitzats per escultors com Albert Agulló, Ismael Belda, José Gonzalvo, Santiago Ibáñez, Vicente Ferrero...

Altres escultures s'incorporaven al patrimoni urbà per iniciativa municipal, amb obres signades per Andreu Alfaro, Arcadi Blasco, Joan Cardells, Vicente Ferrero Molina, Amadeu Gabino, Manuel González Beltrán, Salvador Soria, etc. Cal assenyalar, per la seua magnitud, el monument a Sant Jordi, obra de José Gonzalvo, sufragat per subscripció popular, i també l'escultura metàl·lica anomenada *L'ocell*, d'Eusebi Sempere, que va estar un obsequi de l'industrial Lionel Grau Mullor, sense oblidar una escultura de bronze de Marià Benlliure, titulada *La primera picada*, que fou un regal de la senyora Fina Pérez, obra aquesta que s'exposa a la sala de lectura de la Biblioteca Municipal. Amb posterioritat, la col·lecció d'art ha incorporat la petita escultura de Sant Jordi, fosa amb bronze, que Manuel Boix va crear com a proposta inicial del cartell de les Festes de Sant Jordi de l'any 1997.

Pel que fa a pintures, la col·lecció ha estat objecte de diferents donacions: *Retrat de la Sra. Teresa Miró*, de Llorenç Casanova, i *Divina Pastora*, d'Emili Sala, ambdues pintures regalades en 1981 a l'Ajuntament pel senyor Adolf Pascual; la donació anònima d'un quadre de Ferran Cabrera, anomenat *Font*; tres pintures —reproducció d'escenes d'art rupestre— amb què obsequià el pintor Marià López Ibáñez al Museu Arqueològic; i dues serigrafies de Néstor Basterretxea regalades al Centre Cultural.

Diferents mostres d'obra gràfica, principalment realitzades amb la tècnica del gravat, són presents en la col·lecció, com ara una bona representació de l'obra signada per Antoni Miró; els gravats realitzats per Enrique Bofí que plasmen Alcoi cap al 1600; diferents obres signades per col·lectius d'artistes, recollides en carpetes que formen sèries de gravats com a homenatge a determinades personalitats de la cultura, entre d'altres.

A banda, també cal esmentar la col·lecció de 37 planxes de gravat religiós (s. XVIII -XIX), adquirida per l'Ajuntament l'any 1984 en un comerç d'antiguitats de la localitat. El lot inclou una planxa de tema local del gravador alcoià Francesc Cabrera i d'altres autors, com ara Julián Mas, Facundo Larrosa, Vicente Peleguer, Francisco Jordán, M. Mora, Nicolás Sanchis, Castro, Rocafort, etc., amb iconografies de patrons i sants protectors d'Alacant, Alcoi, Elx, la Santa Faç, València, Xirivella, etc.

Una altra secció que incorpora aquest inventari és la col·lecció de 39 cartells originals de les Festes de Sant Jordi i els 29 de la Cavalcada dels Reis Mags d'Orient. La totalitat d'aquestes obres estan depositades al Museu Alcoià de la Festa. Aquesta mostra de cartells constitueix un document singular que ens permet analitzar l'evolució del disseny del cartell de Festes. Destaca sobre manera la darrera producció cartellística, en ocasions acompanyada dels esbossos previs a l'execució del cartell, com és el cas de Jordi Ballester, Manuel Boix, Miguel Calatayud o José Iranzo, entre d'altres.

1996 i 1998: dues convocatòries de la “Mostra Biennal d'Art”

Després d'un parèntesi de vint anys, el 1996 l'Ajuntament d'Alcoi va convocar la “I Mostra Biennal d'Art d'Alcoi”, un nou projecte que significava “obrir nous horitzons per al conreu de la sensibilitat al si de la nostra ciutat”, i que com a trets específics tenia obres amb suport de paper, la difusió d'aquestes arreu del món i la compra per part de l'Ajuntament d'Alcoi, d'acord amb la dotació d'un milió de pessetes. En aquesta primera convocatòria hi van concórrer 291 obres procedents d'artistes de vint-i-dos països, de les quals l'Ajuntament en va adquirir un total de setze.

⁸ Espi Valdés, A. “La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento”. *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoy*, núm. 4 (1964), núm. 9 (1969) i núm. 10 (1970-71).

Planxa de gravat, *El Niño Jesús del Milagro*.

El 1998, la “II Biennial d’Art d’Alcoi” va duplicar la seua dotació gràcies a l’aportació d’un milió de pessetes afegida per part de l’empresa Mirofret, S. A., i van arribar fins a 404 les obres presentades, procedents de trenta països. Les adquisicions d’obres en van ser vint-i-huit, que es van integrar al patrimoni de l’Ajuntament d’Alcoi. En aquestes dues convocatòries es van organitzar les corresponents exposicions de les obres seleccionades i es van publicar els catàlegs editats pel Centre Cultural d’Alcoi.

El “Premi de Pintura Ciutat d’Alcoi”

Els anys 2001, 2003 i 2004, l’Ajuntament d’Alcoi va convocar el “Premi de Pintura Ciutat d’Alcoi”, que “escollia la fórmula d’establir un primer i un segon premi, cobert dignament en l’aspecte econòmic, amb l’atractiu afegit de programar una exposició individual a l’autor o autora de l’obra guanyadora absoluta”. A aquests premis s’afegia un tercer amb la secció “Tema Alcoi”. El Centre Cultural organitzava igualment una exposició col·lectiva i l’edició d’un catàleg amb una selecció d’obres proposada pel Jurat.

Aquestes tres convocatòries van representar la incorporació d’un total de nou obres a la Col·lecció d’Art de l’Ajuntament d’Alcoi.

Les darreres incorporacions

El pintor alcoià Ramón Castañer Segura, i la seua esposa Pepa Botella, en 2006 van fer un oferiment a la Corporació Municipal consistent en la donació

d’una obra de gran format, titulada *La barricada*, al·lusiva a la Revolució del Petroli (Alcoi, 1873-1875), i l’Ajuntament li comprava una altra obra de característiques semblats, titulada *L’arrastrà de Pelletes*. Aquestes pintures es van incorporar al patrimoni municipal, i des d’aleshores s’exposen a l’escala principal de la Casa Consistorial.

En 2006, l’artista Germán Aracil, per encàrrec de la Diputació d’Alacant, pinta els retrats dels darrers cinc alcaldes d’Alcoi. És aquesta iniciativa que pretén obrir una galeria de retrats de les primeres autoritats locals, exposades ara al darrer replà de l’escala principal de la Casa Consistorial.

El periòdic Ciudad de Alcoi en 2010 va tenir la iniciativa de demanar a dotze artistes alcoians que pintaren la seua visió sobre la Cavalcada dels Reis. Les dotze obres van ser reproduïdes mitjançant una edició de làmines anomenada *Dotze mirades màgiques*, les quals es distribuïren gratuïtament amb el diari. Els originals de les referides dotze pintures foren lliurades a l’Ajuntament d’Alcoi per part de l’esmentat periòdic Ciudad de Alcoi.

A. Miró, *Colom de Pau*.

En el capítol de les donacions, cal constatar que el pintor Domingo Millán en 2012 va fer donació a l'Ajuntament d'una de les seues pintures, i per part de l'artista Xavier Carbonell en 2013 s'ha formalitzat la donació de la pintura *Cadiram 2006* de la qual n'és l'autor.

Una menció a banda mereix la recent donació de 33 pintures llegades en 2012 a l'Ajuntament d'Alcoi per la voluntat testamentària del senyor Francisco Vicent Zaragoza. La major part de les obres són d'autors alcoians, com ara F. Cabrera Cantó, F. Cabrera Gisbert, F. Gisbert Carbonell, J. Mataix Monllor, etc.⁹

Darrerament s'han incorporat unes altres escultures als carrers d'Alcoi. És el cas del Monument al Treball ubicat a la redona dels carrers Oliver i Santa Rosa, obra de Vicente Ferrero; el Viatjant de Comerç, obra de José Candela, ubicada a l'avinguda de la Hispanitat; el monument iniciativa del Rotary Club d'Alcoi, a Mossèn Cirilo Tormo, i el bust de Santa Joaquina de Vedruna, fundadora de les Carmelites, ubicat a la placeta del Fossar.

Per acabar, cal que ens referim a les pintures de Vicent Castelló Amat que decoren la capella de la Mare de Déu dels Desemparats, immoble de propietat municipal. Aquest conjunt decoratiu, obra de l'any 1852, el formen pintures al fresc: l'Anunciació i la Presentació de la Mare de Déu al temple (en les voltes); les escenes d'heroïnes bíbliques *Rut*, *Judit*, la profetessa *Maria* i *Jaël* (en les petxines); la *Verge en Glòria* (a la lluneta de l'altar); *Déu Pare* (representat pel triangle) envoltat per una glòria d'àngels (en la clau de la volta); i l'escena situada a la mitja volta sobre el cor on es representa l'Expulsió d'Adam i Eva del Paradís, la *Verge dels Desemparats*, i ocupant el centre una *Trinitat*. Altres obres d'aquesta capella són pintures a l'oli sobre tela, igualment realitzades per Vicent Castelló Amat: les dues llunetes *Mossèn Torregrosa celebrant la missa* i *La batalla del poble alcoià contra les tropes del cabdill Alazarch* [sic], i el llenç bocaport que representa la *Mare de Déu dels Desemparats*, obra d'autor anònim i posterior a la decoració inicial de

Capella de la Mare de Déu dels Desemparats.

la capella.¹⁰

La conservació de les obres

Pel que fa l'estat de les obres, i més concretament a les pintures, la conservació de moltes d'aquestes acusa el pas del temps (pols, brutícia i oxidació del vernís), i també cal advertir alguns desperfectes antics originats amb ocasió de trasllats, però sobretot per la falta de lloc i de condicions d'emmagatzematge. Durant molts anys algunes pintures, que per determinades circumstàncies deixaven d'estar exposades, van arribar a estar amuntegades i en condicions deficientes, sense a penes seguretat i control: a l'antiga Casa de Cultura, a la planta superior de la Casa Consistorial, i més recentment en una cambra de l'àtic del Centre Cultural. I aquesta situació va contribuir de forma negativa a la conservació de determinades pintures, i fins i tot es va produir la pèrdua o el robatori d'alguna obra, com el cas de la tela *Jove en actitud mística*, de Llorenç Pericàs, que no s'ha localitzat des de la revisió feta el 2008.

Les actuacions principals en matèria de restauració i conservació d'algunes obres es van efectuar a començament dels anys noranta per encàrrec de l'Ajuntament a una empresa especialitzada, que va intervenir en onze pintures d'autors locals de la primèria del segle XX. I amb motiu d'aquests treballs es va donar la circumstància que en desmuntar del seu bastidor la tela *Mors in vita*, va aparèixer oculta una

⁹ A més d'aquestes 33 pintures, la donació inclou una escultura feta amb guix de M. Torregrossa, 11 reproduccions litogràfiques d'obres d'art (algunes signades i dedicades pels seus autors), una fotografia signada per Paco Mora i unes altres sis fotos, i una caixa de fusta amb decoració artística llaurada.

¹⁰ Hernández Guardiola, L. "Conjunto decorativo de la capilla de la Virgen de los Desamparados". *Camins d'Art. Alcoi 2011. Catàleg/Catálogo*. La Llum de les Imatges - Generalitat Valenciana. València, 2011. p. 184-189.

altra tela amb una obra del mateix autor, F. Cabrera Cantó, aleshores desconeguda, que vam titular *Batalla*. Més recentment, la Fundació La Llum de les Imatges, amb motiu de l'exposició Camins d'Art (Alcoi, 2011-2012), ha restaurat tres pintures de la col·lecció municipal: *El Pasm de Sicília*, *Sagrada Família amb Sant Joanet* i *Mare de Déu del Rosari* (aquesta última una obra recuperada a l'Hospital Civil d'Oliver). També, a càrrec de La Llum de les Imatges, es va intervenir a la capella de la Mare de Déu dels Desemparats, i es van restaurar les pintures murals i les teles sobre bastidor.

Àrees d'exposició i magatzem d'obres

Una part considerable de les obres pictòriques que formen la Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi es troben instal·lades en diferents dependències municipals, principalment àrees d'accés i d'atenció al públic, encara que també en llocs d'accés restringit. L'escala principal i el vestíbul de la Casa Consistorial presenten un total de setze pintures i una escultura.

La sala de lectura de la Biblioteca Pública Municipal, ubicada a la planta baixa del Centre Cultural, mostra obres de gran format de Ferran Cabrera Cantó, Edmund Jordà Pascual i Rafael Aracil Ruescas, així com l'escultura *La primera picada*, de Maria Benlliure.

En molts parcs i altres espais públics hi ha diverses

L. Pericàs, *Jove en actitud mística*.

escultures, i també monuments, que constitueixen una mena de museu urbà integrat a la ciutat.

Des de 2009, la col·lecció d'art disposa d'un petit magatzem habilitat a la planta baixa del Centre Cultural on es custodien escultures i pintures que ara no s'exposen. Aquest nou espai té el seu accés restringit, i reuneix les condicions de seguretat i mediambientals que cal per a la conservació de les obres.

L'exposició permanent del Museu Alcoià de la Festa (Associació de Sant Jordi) incorpora una selecció de cartells anunciadors de la Festa de Moros i Cristians d'Alcoi, propietat de l'Ajuntament. La resta d'obres que formen la secció de cartelleria (Moros i Cristians i Cavalcada Reis Mags), està cedida en qualitat de depòsit a l'Associació de Sant Jordi.

El Museu Parroquial de Sant Maure i Sant Francesc, des de la seua creació en 1976, ha mostrat cinc taules pintades d'assumpte religiós que li van ser cedides per l'Ajuntament d'Alcoi en qualitat de depòsit. En 2008 es va produir un robatori al referit museu que va comportar la desaparició de la pintura *L' Arcàngel Sant Gabriel*, que pertanyia al referit depòsit. Actualment la cessió d'obres de la col·lecció d'Art municipal ha quedat reduïda a les pintures *L'Anunciació* i *Visita de dos sants*.

Consideracions finals

Con hem vist, al llarg de més d'un segle l'Ajuntament d'Alcoi ha reunit un patrimoni artístic no gens menyspreable, i més si considerem l'escassa disposició habilitada, en determinades èpoques, per formar una pinacoteca o sala d'art, si exceptuem l'època de la creació del Museu d'Art (1945), els certàmens dels anys 1960-1970, 1998-1999 i 2002-2004, la instal·lació de determinades escultures en espais públics, així com l'intent fallit de creació d'un Museu d'Art Contemporani que es pretenia instal·lar a l'edifici modernista de propietat municipal del carrer Joan Cantó, el qual finalment es va dedicar a Conservatori Municipal de Música i Dansa.¹¹

En aquest sentit, compartim l'opinió d'altres veus que s'han pronunciat anteriorment en el sentit que en els darrers anys, per part de les nostres autoritats, mai no hi ha hagut voluntat política ferma de crear un Museu de Belles Arts¹², ni tampoc no hem sigut capaços d'habilitar una sala amb caràcter permanent on poder mostrar una selecció

Autor anònim, *L'Arcàngel Sant Gabriel*.

d'aquest fons artístic. La manca d'aquest espai possiblement va ser un dels motius pels quals no va prosperar la petició amb què l'Ajuntament, en 2009, demanava a la Conselleria de Cultura el reconeixement d'aquest fons artístic com a Col·lecció Museogràfica Permanent.

El contrapunt, cal dir-ho, és el manteniment d'una Escola Municipal de Belles Arts i el suport a l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Alcoi, bressol important d'artistes a la nostra ciutat al llarg de diverses dècades i fins avui.

La creació d'una pinacoteca local és una assignatura pendent que els alcoians haurem de superar un dia. I ara som conscients que possiblement hem perdut moltes oportunitats d'haver incrementat aquest fons artístic de titularitat municipal, en no haver planificat una política d'adquisició d'obres. Tanmateix, resulta una paradoxa el fet que algunes entitats privades i empreses locals, amb els anys, han aconseguit reunir veritables pinacoteques que inclouen destacades obres d'artistes i temes locals.

És el cas del Círculo Industrial i La Unión Alcoyana de Seguros, per citar-ne alguns exemples, i també hem de valorar com cal el patrimoni atresorat per part de determinades famílies i col·leccionistes d'Alcoi.

El treball que des dels inicis dels anys 1990 ha realitzat el Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó, pel que fa a la gestió d'aquest fons artístic i sobre el control de les obres, ha aconseguit que avui puguem disposar d'un complet catàleg de la col·lecció de titularitat municipal. L'anàlisi d'aquest document ens ha permès valorar un patrimoni singular, reunit en aquests darrers cent anys, que avui disposa de 328 pintures i 60 escultures. Es tracta d'una mostra on estan representats molts dels millors artistes del nostre poble, dins d'una col·lecció que podria ampliar-se molt més...

¹¹ "Financiado por el M. de Cultura. Adjudicada la realización del proyecto para un Museo de Arte en Alcoy". *Ciudad de Alcoy*, 10-10-1981.

¹² Espí Valdés, A. "Reflexiones ante la colección de arte del Ayuntamiento". *Ciudad de Alcoy*, 7-04-1991.

SECCIONS

Escultura del primer terç s. XX	24
Escultura contemporània (1940-2000)	33
Escultura contemporània (segle XXI)	6
Planxes de coure amb gravat religiós	37
Pintura renaixentista i barroca (s. XVII-XVIII)	8
Pintura del s. XIX i primer terç s. XX	63
Pintura contemporània (1940-2000)	156
Pintura contemporània (segle XXI)	50
Cartelleria (Cavalcada dels Reis Mags)	29
Cartelleria (Festes de Moros i Cristians)	39
Esbossos cartells (Festes de Moros i Cristians)	15
Obra gràfica (1940-2000)	52

TOTAL OBRES 512

Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi

I. Catàleg de pintures. Del segle XVI a la dècada de 1930

LLISTA D'AUTORS:

Aguirre Sánchez, Lorenzo (Pamplona 1885 - Madrid 1939)

Vell camperol, 1912; oli sobre tela, 110 x 80 cm; cat. P-8

Bañuelos y Thorudike, Antonia de (Roma 1856 - París 1921)

El despertar d'un infant, 1890; oli sobre tela, 61 x 101 cm; cat. P-9

Cabrera Cantó, Ferran (Alcoi 1866 - 1937)

Mors in vita, 1897/1899; oli sobre tela, 203 x 276 cm; cat. P-11

Batalla, ca. 1897; oli sobre tela, 214 x 294 cm; cat. P-118

Font, finals s. XIX; oli sobre tela, 92 x 52 cm; cat. P-10

A l'abisme, 1905; oli sobre tela, 415 x 330 cm; cat. P-12

Carrasques, inicis s. XX; oli sobre tela, 32 x 41,5 cm; cat. P-297

Pati de l'estudi de Cabrera, inicis s. XX; oli sobre tela, 41,5 x 28 cm; cat. P-299

Apunt, dècada de 1920; oli sobre tela, 33,3 x 23,8 cm; cat. P-142

Monument de la Menora, inicis s. XX; oli sobre tela, 20 x 15 cm; cat. P-300. Atribuït

Vell nu, 1931; carbonet/paper; 50 x 30 cm; cat. P-298

Cabrera Gisbert, Ferran (Alcoi 1897 - 1984)

Retrat d'una monja, 1914; oli sobre tela, 31,5 x 26 cm; cat. P-312

Pitxer amb flors, 1929; oli sobre cartró; 25 x 17,5 cm; cat. P-303

Joc de café, anys 1920; oli sobre tela, 50 x 62 cm; cat. P-310

Pitxer amb roses, anys 1920; oli sobre taula; 29,5 x 22 cm; cat. P-301

Gerro amb flors roges, anys 1920; oli sobre tela, 48 x 33 cm; cat. P-302

Gerro amb clavellines, anys 1920; oli sobre tela, 34,5 x 23,5 cm; cat. P-304

Gerro amb roses, anys 1920; oli sobre tela, 50 x 40,5 cm; cat. P-305

Clavellina, anys 1920; oli sobre tàblex; 18 x 12 cm; cat. P-306

Porta, anys 1920; oli sobre tàblex; 35 x 26,5 cm; cat. P-307

Florera amb roses, anys 1920; oli sobre tela, 45 x 28 cm; cat. P-309

Paisatge amb arbres, anys 1920; oli sobre tàblex; 31,5 x 24 cm; cat. P-311

Bodegó d'alls i cebes, anys 1920; oli sobre tela, 32,5 x 51,5 cm; cat. P-308

Clavellines, anys 1920; oli sobre tàblex; 17 x 12 cm; cat. P-324. Atribuït

Carbonell, I.

Estany, 1932; oli sobre tela, 65 x 80 cm; cat. P-35

Carbonell, J.

Paisatge amb vaques, inicis s. XX; oli sobre tàblex; 23 x 14,5 cm; cat. P-313

Casanova Ruiz, Llorenç (Alcoi 1844 - Alacant 1900)

Retrat de Teresa Miró (vídua de Casanova), finals s. XIX; oli sobre taula; 39 x 26 cm; cat. P-13

Durá Abad, Adolf (Alcoi 1875 - Madrid 1936)

El testament d'Isabel la Catòlica; ca. 1897; oli sobre tela, 134 x 195 cm; cat. P-14

L'expulsió dels jueus, ca. 1897; oli sobre tela, 198 x 178 cm; cat. P-15

La visita del senyor rector, 1898; oli sobre tela, 256 x 196 cm; cat. P-16

Estruch Martínez, Josep (L'Ènova 1835 - La Pobla Llarga 1907)

Retrat de senyora amb ventall, 1863; oli sobre tela, 88 x 70 cm; cat. P-17

Farfán de los Godos

Paisatge, inicis s. XX; oli sobre taula; 35 x 42 cm; cat. P-34.

Freres, D.

Retrat del mestre Espí, finals s. XIX; oli sobre tela, 62 x 42 cm; cat. P-18

García Valladolid, I. G.

Retrat de D. Mariano González Dueñas, ca. 1877; oli sobre tela, 111 x 81 cm; cat. P-235

Retrat de D. José Puig Cobo, ca. 1877; oli sobre tela, 111 x 81 cm; cat. P-232. Atribuït

Gisbert Carbonell, Francesc (Alcoi 1866 - 1901)

Natura morta (paleta de pintor); finals s. XIX; oli sobre taula; 63 x 37 cm; cat. P-314

Ivorra, C.

Retrat de senyora amb joies, 1878; oli sobre tela, 98 x 76 cm; cat. P-19

Jordà Pascual, Edmund (Alcoi 1877 - 1954)

Baralla en el segle XVII, 1900; oli sobre tela, 87 x 118 cm; cat. P-20

La mort de Lucrecia, 1902; oli sobre tela, 127 x 179 cm; cat. P-21

La Bonaventura, 1904; oli sobre tela, 98 x 147 cm; cat. P-22

Flors (paleta de pintor), 1910; oli sobre taula; 25,5 x 38 cm; cat. P-318

Madrazo y Garreta, Ricardo de (Madrid 1851 - 1917)

Venezia, finals s. XIX; oli sobre tela, 95 x 62 cm; cat. P-23

Martínez, Pedro Antonio (Pulpí/Almeria 1886 - Argentina 1965)

Religioses, 1926; oli sobre tela, 70 x 58 cm; cat. P-24

Mataix Monllor, Josep (Alcoi 1882 - 1952)

La Safranera, 1927; oli sobre taula; 27,5 x 40 cm; cat. P-319

Portella, anys 1920-1930; oli sobre tela, 43 x 33 cm; P-320

Mongrell Torrent, Josep (València 1870 - Barcelona 1937)

Lliçó de lectura, inicis s. XX; oli sobre tela, 69 x 99 cm; cat. P-25

Pascual Espinós, Juli (Alcoi 1883 - 1946)

Capvespre, 1899; oli sobre tela, 44 x 70 cm; cat. P-26

Pericàs Ferrer, Llorenç (Alcoi 1868 - 1912)

Retrat de xiqueta, inicis s. XX; oli sobre tela, 86 x 46 cm; cat. P-28

Retrat de senyora, inicis s. XX; oli sobre tela, 85 x 45 cm; cat. P-27

Jove en actitud mística, inicis s. XX; oli sobre tela, 75 x 55 cm; cat. P-29

Romeu Vilaplana, Josep (Alcoi 1881 - 1908)

El tio Quico, finals s. XIX; oli sobre tela, 44 x 27 cm; cat. P-30

Sala Francés, Emili (Alcoi 1850 - Madrid 1910)

Divina Pastora, finals s. XIX; oli sobre taula; 26 x 18 cm; cat. P-31

Santonja Cantó, Antoni (Alcoi 1870 - Madrid 1940)

Sense tabac, 1895; oli sobre tela, 90 x 58 cm; cat. P-32

Solroja Jordá, Roger (Alcoi 1881 - 1937)

Xinés amb fanal, inicis s. XX; oli sobre taula; 50 x 33 cm; cat. P-33

Tudela Perales, Joaquim (Xàtiva 1891 - València 1970)

Aljub del Castell Major de Xàtiva, ca. 1934; oli sobre tela, 90 x 75cm; cat. P-108

Autor anònim

Sagrada Família amb sant Joanet, finals s. XVI; oli sobre taula, 112 x 99 cm; cat. P-4

Sagrada Família, finals s. XVI; oli sobre taula, 67 x 55 cm; cat. P-1

Santa Anna, la Verge i el Xiquet, s. XVII; oli sobre tela encolat a una taula, 57 x 44 cm; cat. P-113

El Pasmé de Sicília; s. XVII; oli sobre taula, 102 x 109 cm; cat. P-5

L'arcàngel Sant Gabriel, s. XVII; oli sobre taula, 109 x 89 cm; cat. P-3

L'Anunciació de Nostra Senyora, s. XVII; oli sobre taula, 134 x 73 cm; cat. P-2

Sant Antoni Abat i Sant Pau ermità, s. XVII; oli sobre taula, 150 x 125 cm; cat. P-6

Mare de Déu dels Desemparats, s. XVIII; oli sobre tela, 159 x 114 cm; cat. P-219

Verge del Rosari, s. XIX; oli sobre tela, 122 x 88 cm; cat. P-220

Triomf de l'Eucaristia sobre la idolatria, s. XIX; oli sobre làmina de coure, 70 x 84 cm; cat. P-7

Retrat de Rafael Roig Pascual, 1885; oli sobre tela, 61 x 48 cm; cat. P-295

Retrat de María Sanz Albors, 1885; oli sobre tela, 61 x 48 cm; cat. P-296

Autor desconegut

Païsatge amb núvols, inicis s. XX; oli sobre tàblex, 12 x 16,5 cm; cat. P-329

Retrat masculí, inicis s. XX; oli sobre tela, 38 x 22 cm; cat. P-327

Penyals i arbres, inicis s. XX; oli sobre cartolina, 24 x 36 cm; cat. P-326

Pitxer i clavellines, inicis s. XX; oli sobre tela, 32 x 46,5 cm; cat. P-325

Païsatge amb núvols, inicis s. XX; oli sobre tàblex, 12 x 16,5 cm; cat. P-329

Obres de la capella de la Mare de Déu dels Desemparats

Castelló Amat, Vicent (València 1787 - 1860)

Déu Pare envoltat per una glòria d'àngels, 1852; pintura al fresc de la clau de la cúpula

Rut, Judith, la profeta Maria i Jael (heroïnes bíbliques), 1852; pintures al fresc de les petxines

L'Anunciació, 1852; pintura al fresc de la volta

La Presentació de la Verge en el temple, 1852; pintura al fresc de la volta

La Verge en glòria, 1852; pintura al fresc de la lluneta sobre l'altar

La Trinitat, l'Expulsió d'Adam i Eva del Paradís, la Verge dels Desemparats, 1852; pintura al fresc de la mitja cúpula del cor

Mossén Torregrosa celebrant missa, 1852; oli sobre tela (lluneta), 174,7 x 350 cm

La batalla del poble alcoià contra les tropes del cabdill Alazarch, 1852; oli sobre tela (lluneta), 174,7 x 350 cm

Autor anònim

Mare de Déu dels Desemparats, segona meitat s. XIX; oli sobre tela (bocaport), 354 x 191 cm

Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi

Selecció de pintures.
Del segle XVI a la dècada de 1930

Autor anònim

Sagrada Família amb sant Joanet

Finals s. XVI; oli sobre taula, 112 x 99 cm; cat. P-4

Bibliografia: Hernández Guardiola, 1990, pp. 180-181; Hernández Guardiola, 2011, pp. 234-235

Exposicions: Alacant, 1990, núm. 14; Alcoi, 2011, núm. 40

Obra restaurada per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

Autor anònim (seguidor de Joan de Joanes)

Sagrada Família

Finals s. XVI; oli sobre taula, 67 x 55 cm; cat. P-1
Bibliografia: Navarro i Buenaventura, 2011, pp. 232-233
Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 39
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Autor anònim

Santa Anna, la Verge i el Xiquet

Segle XVII; oli sobre tela encolat a una taula, 57 x 44 cm; cat. P-113
Obra restaurada en 1994 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Autor anònim

El Pasme de Sicília

Segle XVII; oli sobre taula, 102 x 109 cm; cat. P-5

Bibliografia: Hernández Guardiola, 2011, pp. 258-259

Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 52

Obra restaurada per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

Autor anònim

Triomf de l'Eucaristia sobre la idolatria
Segle XIX; oli sobre làmina de coure, 70 x 84 cm; cat. P-7

Autor anònim

Verge del Rosari

Segle XIX; oli sobre tela, 122 x 88 cm; cat. P-220

Bibliografia: Navarro i Buenaventura, 2011, pp. 288-289

Obra restaurada per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

I. G. García Valladolid (atribuït)

Retrat de D. José Puig Cobo

Ca. 1877; oli sobre tela, 111 x 81 cm; cat. P-232

Llorenç Casanova Ruiz

Retrat de Teresa Miró (vídua de Casanova)

Finals segle XIX; oli sobre taula, 39 x 26 cm; cat. P-13

Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 176

Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Antonia de Bañuelos y Thorudike

El despertar d'un infant
1890; oli sobre tela, 61 x 101 cm; cat. P-9

Ricardo de Madrazo y Garreta

Venezia

Finals s. XIX; oli sobre tela, 95 x 62 cm; cat. P-23

Josep Romeu Vilaplana

El tio Quico

Finals s. XIX; oli sobre tela, 44 x 27 cm; cat. P-30

Emili Sala Francés

Divina Pastora

Finals s. XIX; oli sobre taula; 26 x 18 cm; cat. P-31
Exposicions: Alcoi, 2001

D. Freres

Retrat del mestre Espí

Finals s. XIX; oli sobre tela, 62 x 42 cm; cat. P-18

Antoni Santonja Cantó

Sense tabac

1895; oli sobre tela, 90 x 58 cm; cat. P-32
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Juli Pascual Espinós

Capvespre

1899; oli sobre tela, 44 x 70 cm; cat. P-26
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Josep Mongrell Torrent

Lliçó de lectura

Inicis s. XX; oli sobre tela, 69 x 99 cm; cat. P-25
Obra restaurada en 1998 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Ferran Cabrera Cantó

Batalla

Ca. 1897; oli sobre tela, 214 x 294 cm; cat. P-118
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2005, pp. 157-158
Exposicions: Alacant, 2005, núm. 97
Obra restaurada en 1994 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Ferran Cabrera Cantó

Mors in vita

1897/1899; oli sobre tela, 203 x 276 cm; cat. P-11
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2005, pp. 59 i 139
Exposicions: Alacant, 2005, núm. 53
Obra restaurada en 1994 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Ferran Cabrera Cantó

Font

Ca. 1890; oli sobre tela, 92 x 52 cm; cat. P-10

Bibliografia: Hernández Guardiola, 2005, pp. 171 i 174

Exposicions: Alacant, 2005, núm. 154

Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Ferran Cabrera Cantó

A l'abisme

1905; oli sobre tela, 415 x 330 cm; cat. P-12

Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 266; Hernández Guardiola, 2005, pp. 79 i 194

Obra restaurada en 1994 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Ferran Cabrera Cantó

Monument de la Menora

Inicis s. XX; oli sobre tela, 20 x 15 cm; cat. P-300. Atribuït

Pati de l'estudi de Cabrera

Inicis s. XX; oli sobre tela, 41,5 x 28 cm; cat. P-299

Ferran Cabrera Cantó

Carrasques

Inicis s. XX; oli sobre tela, 32 x 41,5 cm; cat. P-297

Ferran Cabrera Cantó

Vell nu

1931; carbonet sobre paper; 50 x 30 cm; cat. P-298

Apunt

Dècada de 1920; oli sobre tela, 33,3 x 23,8 cm; cat. P-142
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2005, pp. 207-208.
Exposicions: Alacant, 2005, núm. 238.

Adolf Durà Abad

L'expulsió dels jueus

Ca. 1897; oli sobre tela, 198 x 178 cm; cat. P-15
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Adolf Durà Abad

El testament d'Isabel la Catòlica

Ca. 1897; oli sobre tela, 134 x 195 cm; cat. P-14
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Adolf Durà Abad

La visita del senyor rector

1898; oli sobre tela, 256 x 196 cm; cat. P-16

Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 276; Espí Valdés, 2011, pp. 298-299

Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 72

Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Edmund Jordà Pascual

Baralla en el segle XVII

1900; oli sobre tela, 87 x 118 cm; cat. P-20

Obra restaurada en 1994 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Edmund Jordà Pascual

La mort de Lucrecia

1902; oli sobre tela, 127 x 179 cm; cat. P-21
Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Edmund Jordà Pascual

La Bonaventura

1904; oli sobre tela, 98 x 147 cm; cat. P-22

Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 278; Espí Valdés i Piqueras Moreno, 2010, p. 132

Exposicions: Alcoi, 2010-2011

Obra restaurada en 1992 a càrrec de l'Ajuntament d'Alcoi

Lorenzo Aguirre Sánchez

Vell camperol

1912; oli sobre tela, 110 x 80 cm; cat. P-8

Pedro Antonio Martínez

Religiosas

1926; oli sobre tela, 70 x 58 cm; cat. P-24

Roger Solroja Jordá

Xinés amb fanal

Inicis s. XX; oli sobre taula; 50 x 33 cm; cat. P-33

Llorenç Pericàs Ferrer

Retrat de xiqueta

Inicis s. XX; oli sobre tela, 86 x 46 cm; cat. P-28
Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 253

Llorenç Pericàs Ferrer

Retrat de senyora

Inicis s. XX; oli sobre tela, 85 x 45 cm; cat. P-27
Bibliografia: Espí Valdés, 1999, p. 252

Farfán de los Godos

Paisatge

Inicis s. XX; oli sobre taula; 35 x 42 cm; cat. P-34

I. Carbonell

Estany

1932; oli sobre tela, 65 x 80 cm; cat. P-35

Josep Mataix Monllor

La Safranera

1927; oli sobre taula; 27,5 x 40 cm; cat. P-319

Josep Mataix Monllor

Portella

Anys 1920-1930; oli sobre tela, 43 x 33 cm; P-320

Ferran Cabrera Gisbert

Porta

Anys 1920; oli sobre tàblex; 35 x 26,5 cm; cat. P-307

Ferran Cabrera Gisbert

Pitxer amb roses

Anys 1920; oli sobre taula; 29,5 x 22 cm; cat. P-301

Clavellina

Anys 1920; oli sobre tàblex; 18 x 12 cm; cat. P-306

Ferran Cabrera Gisbert

Bodegó d'alls i cebes

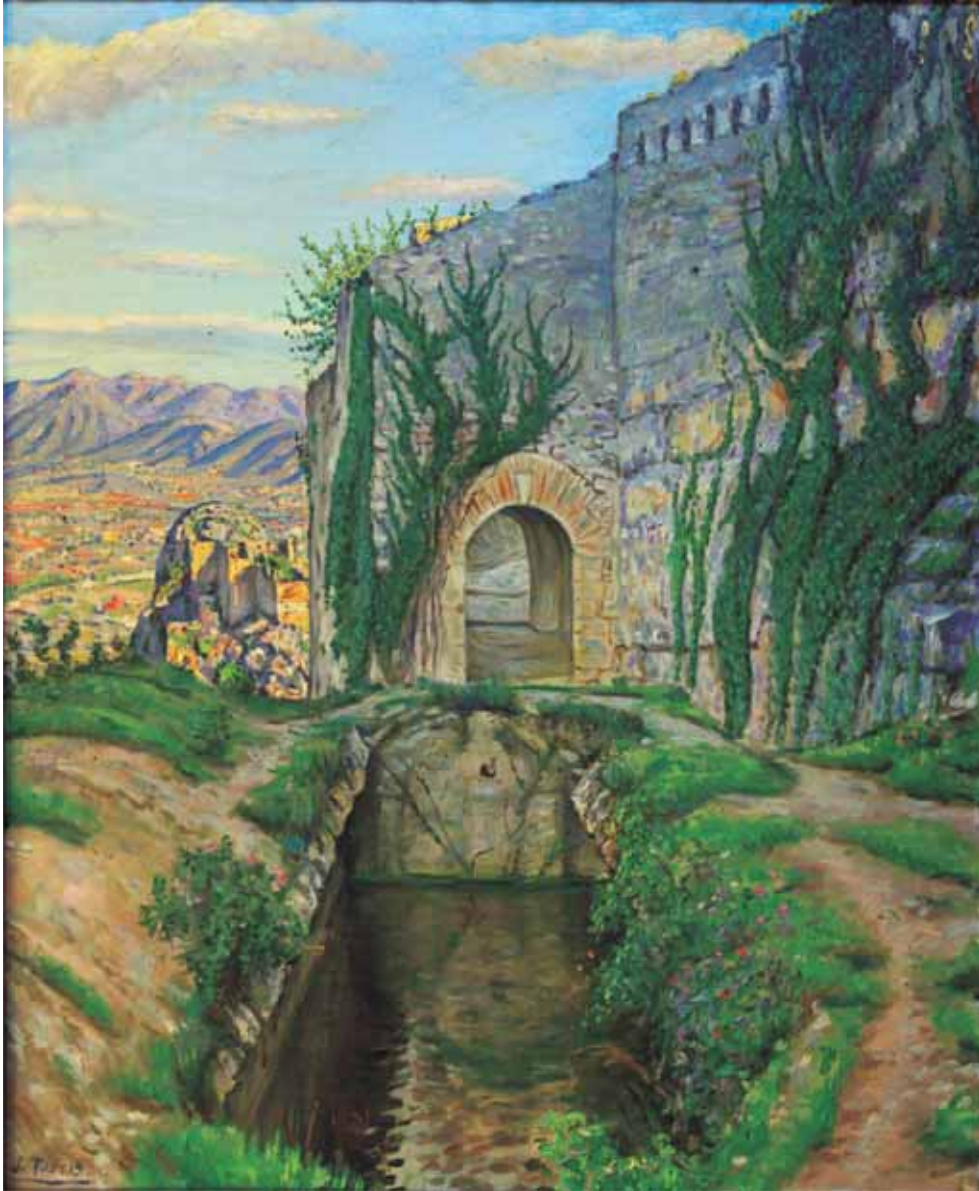
Anys 1920; oli sobre tela, 32,5 x 51,5 cm; cat. P-308

Joc de café

Anys 1920; oli sobre tela, 50 x 62 cm; cat. P-310

Joaquim Tudela Perales

Aljub del Castell Major de Xàtiva
Ca. 1934; oli sobre tela, 90 x 75 cm; cat. P-108

Vicent Castelló Amat

Capella de la Mare de Déu dels Desemparats

Déu Pare envoltat per una glòria d'àngels

La profeta Maria

Rut

1852; pintures al fresc de la clau de la cúpula i de les petxines
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2011, pp. 184-189
Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 19
Obres restaurades per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

Vicent Castelló Amat

Capella de la Mare de Déu dels Desemparats

La Presentació de la Verge en el temple

L'Anunciació

1852; pintura al fresc de la volta
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2011, pp. 184-189
Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 19
Obres restaurades per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

Vicent Castelló Amat

Capella de la Mare de Déu dels Desemparats

Mossèn Torregrossa celebrant missa

La batalla del poble alcoià contra les tropes del cabdill Alazarch

1852; oli sobre tela (lluneta), 174,7 x 350 cm
Bibliografia: Hernández Guardiola, 2011, pp. 184-189
Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 19
Obres restaurades per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

Autor anònim

Capella de la Mare de Déu dels Desemparats

Mare de Déu dels Desemparats

Segona meitat s. XIX; oli sobre tela (bocaport), 354 x 191 cm

Bibliografia: Hernández Guardiola (2011), pp. 184-189

Exposicions: Alcoi, 2011, núm. 19

Obra restaurada per la Fundació de la C. V. La Llum de les Imatges

BIBLIOGRAFIA

DD.AA. (2000). *Pintores de Alcoy. De Antonio Gisbert a Rigoberto Soler*. Alacant, Autoritat Portuària.

— (2001). *Emilio Sala*. Capitania Filà Domingo Miques. Alcoi.

Espí Valdés, A. (1973). «La escuela pictórica alcoyana». 1769-1969. *Saitabi*, XXIII:191-220.

— (1991). «Reflexiones ante la colección de arte del Ayuntamiento». *Ciudad de Alcoy*, 7-04-1991.

— (1964). «La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento». *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoy*, núm. 4. Alcoi.

— (1969). «La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento». *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoy*, núm. 9. Alcoi.

— (1970-71). «La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento». *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoy*, núm. 10. Alcoi.

— (1999). *Pintura Alicantina*. Alacant, Diputació Provincial d'Alacant.

— (2006). «Mañana cumple cien años el cuadro "Al abismo" de Cabrera». *Ciudad de Alcoy*, 16-05-2006.

— (2011). «La visita del señor cura». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 298-299.

Espí Valdés, A. - Piqueras Moreno, J. (2010). *Elogi de la pintura. Alcoi, 1865-1925*. Alcoi, cat. exp. Centre d'Art d'Alcoi - Caja Mediterráneo.

Hernández Guardiola, L. (1990). *Pintura decorativa barroca en la provincia de Alicante*. Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

— (2005). *Fernando Cabrera Cantó (1866-1937)*. Alacant, Diputació Provincial d'Alacant.

— (2011). «Sagrada Familia con San Juanito». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 234-235.

— (2011). «Conjunto decorativo de la capilla de la Virgen de los Desamparados». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 184-189.

— (2011). «El Pasmo de Sicilia (Caída de Jesús camino del calvario)». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 258-259.

Navarro i Buenaventura, B. (2011). «Sagrada Família». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 232-233.

— (2011). «Mare de Déu del Rosari». *La Llum de les Imatges, Camins d'Art, Alcoi*, cat. exp., València, Generalitat Valenciana, pp. 288-289.

EXPOSICIONS

«Gótico y Renacimiento en tierras alicantinas». Caja de Ahorros del Mediterráneo e Instituto de Cultura Juan Gil-Albert. Alacant, 1990.

«Pintores de Alcoy. De Antonio Gisbert a Rigoberto Soler». Autoritat Portuària. Alacant, 2000.

«Fernando Cabrera Cantó (1866-1937)». Diputació. Alacant, 2005.

«Emilio Sala». Capitania Filà Domingo Miques - Fundación Lecasse, Alcoi, 2001.

«Elogi de la pintura. Alcoi, 1865-1925». Centre d'Art d'Alcoi - Caja Mediterráneo. Alcoi, 2010-2011.

«Camins d'Art. La Llum de les Imatges». Alcoi, 2011.

Versión castellana

English version

Versión castellano

Alcoy es tierra de artistas. Nuestra ciudad, por diferentes circunstancias y factores, ha sido cuna de creadores a lo largo de los siglos; aún hoy continúa engendrando nuevos talentos que ofrecen al orbe su plástica y su poética, engrandeciendo en mayor grado el prestigio cultural de la ciudad.

Esta prolífica actividad creativa, unida al dinamismo cultural que caracteriza a Alcoy, ha dado su fruto en forma de una vasta, valiosa y variada colección de artes plásticas que ha ido atesorando la máxima institución municipal y, con ella, todos los alcoyanos y alcoyanas. El Ayuntamiento es titular de una brillante recopilación de pintura y escultura, un conjunto plástico que, desafortunadamente, se encuentra disperso en diferentes dependencias municipales, no siempre accesibles al público.

Esta exposición que conmemora el 30 Aniversario de nuestro Centre Cultural, primera de un ciclo de tres muestras sobre el patrimonio municipal, permitirá exhibir la colección, por primera vez, como corresponde. Los alcoyanos y alcoyanas, y también los visitantes, disponemos pues de una oportunidad única para admirar la herencia plástica que es de todas y todos, disfrutando con esta muestra excepcional.

Ciertamente encontraremos en ésta y en las próximas exposiciones buen motivo para felicitarnos por nuestra inmensa riqueza cultural. Mientras seguimos trabajando para poder disponer, por fin, de una sede en donde se pueda exhibir este patrimonio de modo permanente, deleitémonos con una exposición, sin duda, histórica.

Antoni Francés Pérez
Alcalde de Alcoy

COLECCIÓN DE ARTE DEL AYUNTAMIENTO DE ALCOY

I. Catálogo de pinturas. Del siglo XVI a la década de 1930.

Josep Maria Segura Martí - Miquel Santamaria Cuello

Como parte de las iniciativas que, en los últimos tiempos, se han impulsado desde la Concejalía de Cultura al respecto de la conservación y difusión del patrimonio artístico que ha reunido el Ayuntamiento de Alcoy desde finales del siglo XIX, y también por la evidencia del interés que esta colección inventariada suscita entre amplios sectores de la ciudadanía, se ha decidido ofrecer una actividad expositiva con este objetivo explícito de dar a la luz este patrimonio artístico de titularidad pública municipal, ciertamente poco conocido y valorado globalmente, al mismo tiempo que se promueve la estima y la voluntad colectiva para acrecentarlo y transmitirlo en las mejores condiciones a las generaciones futuras de alcoyanos.

Coincidiendo con la significativa efeméride del 30 Aniversario de la inauguración del Centre Cultural d'Alcoi (1983-2013) actualmente denominado Centre Cultural Mario Silvestre, se ha visto la oportunidad de dedicar su espacio expositivo a la finalidad antes mencionada y, así, contando con los dos años venideros, ir proponiendo tres muestras que recogerán una selección de lo más destacado de la colección, acompañadas de las respectivas publicaciones que dejarán constancia documental y gráfica.

El presente catálogo de la muestra de pinturas Colección de Arte del Ayuntamiento de Alcoy, es el primer volumen de los tres que prevé editar, así pues, el Centre Cultural Mario Silvestre sobre el fondo artístico que a lo largo de casi ciento veinte años ha reunido el Ayuntamiento de Alcoy y en cual están representadas las corrientes estéticas de diferentes épocas y una gran pluralidad de autores.

En esta ocasión se presentan las pinturas más antiguas de la colección, es decir, del siglo XVI hasta la década de 1930. Una exposición y edición posteriores, entrado el año 2014, incluirá las pinturas de autores contemporáneos y, finalmente, la última muestra y su catálogo, ya en 2015, recogerá las esculturas y la obra gráfica.

Los antecedentes de la colección

En el siglo XIX la ciudad de Alcoy conoció un considerable desarrollo urbano y demográfico gracias a la floreciente industria textil y papelería. De entre la sociedad industrial y la burguesía surgieron numerosas inquietudes culturales, y con los años la ciudad fue un vivero de artistas y creadores.

No hemos de perder de vista, sin embargo, como señalaba el crítico de arte y profesor Josep Albert Mestre, que "...el ámbito de la pintura y escultura alcoyanas durante el siglo XIX estuvo protagonizado por un conjunto de creadores que, a pesar de su ascendencia local, estudiaron y desarrollaron la vida artística fuera de su ciudad, que no tuvo durante gran parte de este período academias propias para la enseñanza de ambas artes plásticas, y de un mercado sólido que hiciese frente a la difusión y compra de su obra". (1)

En cuanto a las artes plásticas, la primera generación relevante de pintores la encabezan Antonio Gisbert Pérez (1834-1901), Lorenzo Casanova Ruiz (1844-1900) y Emilio Sala Francés (1850-1910). Posteriormente, un grupo de pintores, llamados "de entre siglos", serán los encargados de desarrollar los nuevos movimientos artísticos. De ese momento, la colección de arte municipal incluye las firmas de Fernando Cabrera Cantó (1866-1937), Lorenzo Pericás Ferrer (1868-1912) y Edmundo Jordá Pascual (1877-1954), máximos exponentes del círculo de L. Casanova. También están representados en esta colección otros discípulos de F. Laporta, E. Sala y F. Cabrera, como Antonio Santonja Cantó (1870-1940), Adolfo Durá Abad (1875-1936), José Mataix Monllor (1882-1952), Julio Pascual Espinós (1883-1946) y Fernando Cabrera Gisbert (1897-1984), además de los escultores Lorenzo Ridaura Gosálvez (1871-1936) y José Pérez Pérez (1887-1978), conocido como Peresejo en los ambientes artísticos.

Las primeras aportaciones

La colección de arte de titularidad municipal tiene su origen a finales del siglo XIX y principios del XX, entre otras circunstancias, gracias al estímulo de un concurso y exposición de bellas artes que convocaba la Escuela Industrial Elemental, a partir del curso 1895/96 y hasta, al menos, el año 1901; iniciativa ésta que fue impulsada por su director el ingeniero José Cort Merita. Este concurso estaba patrocinado por el Consistorio, y en su primera convocatoria la Escuela Industrial dio al Ayuntamiento la pintura *Sin tabaco*, firmada por Antonio Santonja Miró en 1895, que había obtenido un galardón en el certamen de pintura mencionado. (2)

En aquellos años, el Ayuntamiento de Alcoy concedía becas a jóvenes artistas de la localidad para la ampliación de sus estudios en la Academia de San Fernando de Madrid, con el maestro Emilio Sala Francés. Dos de los pensionados fueron Adolfo Durá Abad y Edmundo Jordá Pascual, quienes obsequiaron al Ayuntamiento con obras de su época de estudiantes. El primero de ellos, Adolfo Durá, tuvo una beca entre 1894 y 1897, y de este pintor la colección municipal conserva tres obras firmadas a finales de siglo XIX: el cuadro de "género" con una singular escena costumbrista titulada *La visita del Señor Cura*, óleo sobre lienzo de gran formato que deja patente la influencia de su maestro Cabrera Cantó, y otras dos pinturas de "historia" copias de obras expuestas en el Museo del Prado, como son *La expulsión de los Judíos* (copia del original de Emilio Sala, de 1889) y *El Testamento de Isabel la Católica* (copia del de Eduardo Rosales firmado en 1864). El otro alcoyano pensionado, Edmundo Jordá, disfrutó de una beca concedida en el año 1900, y este autor obsequió al Ayuntamiento con tres obras firmadas entre los años 1900 y 1904: *Un lance en el siglo XVII* (copia del original de Francisco Domingo Marques, en el Museo de BBAA de Valencia), *La Muerte de Lucrecia* (original de Rosales de 1871, el Museo del Prado) y *La Buenaventura*, una obra de género original de Jordá, inspirada en el ambiente de los cafés de Madrid.

Es probable que algún lienzo de Lorenzo Pericás Ferrer (*Retrato de Señora*, *Retrato de Niña* y *Joven en actitud mística*) o el *Chino con farol* de Rogelio Solroja Jordá, así como el paisaje de Julio Pascual Espinós titulado *Atardecer*, formaran parte de la colección desde un primer momento, fruto de las donaciones de sus autores.

Gracias a las tres fotografías que aparecen en un documento gráfico del año 1925 (*Guía de Vicedo*, pág. 228, 230 y 232), conocemos la disposición de los cuadros en el Salón de Sesiones del Ayuntamiento. En la misma edición de la mencionada guía (pág. 230 y 232) hay dos estampas gráficas del Salón de Sesiones donde figuraban los discos metálicos con las efigies del alcalde Agustín Albors y del diputado José Canalejas, hechas en bajorrelieve por el escultor Ridaura.

El Museo Popular Peresejo

Durante el periodo 1936-39 el templo de San Jorge fue convertido en museo y aula para impartir clases de pintura, escultura y dibujo. La iniciativa surgió del escultor Peresejo (José Pérez Pérez), a la sazón artista consagrado, quien propuso crear un museo donde conservar y exponer sus esculturas y otras obras de arte locales.

El Consejo Económico Político Social había autorizado a Peresejo para que se hiciera cargo de los objetos de arte de la iglesia de Santa María y los trasladara al Museo Popular. Cabe suponer que, además, se custodiarían obras confiscadas durante la contienda civil armada, de las cuales no conocemos ninguna relación o documento.

La creación de un Museo de Arte

A finales de 1927 e inicios de 1928 el Ayuntamiento de Alcoy tomó diferentes acuerdos que pretendían la creación de un museo local donde reunir "los numerosos tesoros hoy dispersos que nos hablan del pasado histórico de Alcoy". Esta iniciativa tomó fuerza con ocasión del hallazgo de unos restos ibéricos y romanos en los terrenos de la Huerta Mayor, con motivo de la apertura de calles para la urbanización del Ensanche. La recuperación de los hallazgos arqueológicos estuvo a cargo del erudito alcoyano Camil Visedo Moltó (1876-1958), quien anteriormente había realizado una meritoria labor de investigación y búsqueda arqueológica en el santuario y poblado iberos de La Serreta.(3)

Por aquellas fechas aparecieron en la prensa local artículos de opinión que reivindicaban convertir la antigua Casa de la Villa de la plazoleta del Carbó en un Museo de Arqueología y Bellas Artes, y Biblioteca Pública.(4) La propuesta no prosperó hasta que, al terminar la Guerra Civil, el Ayuntamiento tomó el acuerdo de rehabilitar la Casa de la Villa y las obras se llevaron a cabo entre 1939 y 1940.(5) La edición del programa de las Fiestas de 1941 reproduce dos fotos del interior del Museo (cuando aún no se había inaugurado oficialmente), con una exposición de esculturas y pinturas de artistas locales.

El día 18 de julio de 1945 se inauguraba el llamado "Museo de Arte", del que Camilo Visedo Moltó fue el primer conservador, y donde depositó la totalidad de su colección arqueológica para años después -en 1958- legarla al Ayuntamiento de Alcoy.

En aquellos primeros años, el Museo compartía el edificio de la plaza del Carbó con la Biblioteca Pública, de la que fue nombrado director el periodista Rafael Coloma. La sala dedicada a exposiciones mostraba -además de la colección arqueológica- un lote de obras de arte de propiedad municipal, las esculturas donadas por el escultor Peresejo (que había sido pensionado por el Ayuntamiento en el año 1900), un depósito de pinturas cedidas por Patrimonio Artístico Nacional y varias obras de arte que habían cedido en préstamo algunos particulares.

En el *Libro registro de entrada de objetos en propiedad y en depósito del Museo de Arte*, iniciado el 15 de enero de 1945, hay inscritas un total de 16 esculturas de las que sólo una corresponde a un depósito temporal. Este registro nos informa de la donación de Peresejo de siete de sus esculturas (*La musa del artista, Naturaleza, Amor, Héroe caído, Busto de Miguel Primo de Rivera, El beso, Salambó*), probablemente son los vaciados en yeso que se habían conservado en el Museo Popular, y cinco obras más del escultor Lorenzo Ridaura, de propiedad municipal.

En cuanto a las pinturas, el *Libro registro...* anota 31 obras (entre 1945 y 1951). De éstas el lote más importante son 15 obras cedidas por Patrimonio Artístico Nacional; principalmente tablas anónimas de tema religioso (siglos XVI y XVII) y otros lienzos nada desdeñables (Mª Antonia de Bañuelos, José Estruch Martínez, Ricardo de Madrazo, José Antonio Martínez, José Mongrell, etc.). También quedan registradas obras como el retrato *El Tío Quico*, de José Romeu Vilaplana (Alcoi 1881-1908), donado al museo por parte de la familia del autor, así como otras aportaciones del Ayuntamiento a su recién creado museo. El 20 de octubre de 1947 se registra la adquisición de una tabla pintada de asunto religioso (ref. P 113 del presente catálogo). Y dos años después ingresa una acuarela titulada *Roma aeterna*.(6)

A partir de 1958, año de la inauguración de la Casa de la Cultura en la calle Casa Blanca, las nuevas instalaciones acogieron la Biblioteca Municipal. El Museo de Arte, con más espacio disponible, sustituyó su denominación por la de Museo Arqueológico Municipal "Camil Visedo Moltó", según el

acuerdo del Ayuntamiento que quiso perpetuar la memoria del que fuera su creador. Una parte de la colección de arte pasaría a la Casa de la Cultura y otra se depositaría en las salas de la Casa Consistorial. Las grandes esculturas de yeso de Peresejo, y otros artistas, se trasladaron a la Escuela Municipal de Bellas Artes para servir de modelos en las clases de dibujo. En definitiva, este museo que inicialmente se denominó "Museo de Arte", terminó siendo un museo arqueológico.(7)

Unas cuartillas con notas que se conservan en *Libro registro...* del Museo de Arte (que se custodia en el Museo Arqueológico Municipal), nos informan de la nueva ubicación de estas obras a partir de los años sesenta. Otras pinturas que se incorporaron en aquellos años al patrimonio municipal, son las obras firmadas por Rafael Aracil Ruescas y Alfonso Saura Llorens, que fueron obsequio de los autores por haber recibido del Ayuntamiento una beca para sus estudios. La compra del cuadro *Mors in vita*, de F. Cabrera Cantó (adquirido al hijo del autor), y la recuperación del cuadro titulado *Al abismo*, del mismo pintor, hablan en favor de la receptividad municipal y del interés cultural durante los años sesenta. Esta obra con la que F. Cabrera Cantó obtuvo en 1906 la Primera Medalla de la Exposición Nacional de Bellas Artes, y que desde la Guerra Civil estaba extraviada de su emplazamiento en el Colegio de Huérfanos de la Guardia Civil de Valdemoro, fue localizada en 1959 en Castellón de la Plana. El Ayuntamiento de Alcoy solicitó al Ministerio de Educación Nacional la custodia de *Al abismo*, el cual llegó a la Casa Consistorial en 1962. La obra es un depósito del Museo Nacional del Prado.

Los certámenes de pintura

A comienzos de los años sesenta, la dinámica de la Casa de la Cultura crea un certamen de pintura denominado "Salón de Otoño", convocado anualmente desde el año 1961 a 1967, y con periodicidad bianual de 1969 a 1973. Este certamen, del que se convocaron un total de diez ediciones, reunía a pintores locales y, también, firmas de artistas de otros lugares. Se decidía a mediados del mes de diciembre y el jurado concedía inicialmente tres premios (durante los tres primeros años), y de cuatro a seis en los años posteriores.

Otro certamen de pintura fue el llamado "Bienal de Pintura". Tenía lugar a principios del mes de enero, y conoció cinco convocatorias durante los años 1967 a 1975.

Estos concursos de pintura, además de acrecentar la actividad cultural de Alcoy y de representar un estímulo para los pintores, supusieron la incorporación de una cincuentena de obras pictóricas para la colección de titularidad municipal, las cuales constituyen una excelente muestra de las corrientes artísticas de aquellos años, en los que empezaban a trabajar pintores como Jaume Aragonés, Juan Castañer Payá, Antoni Coll, Rafael Llorens Ferri, Sento Masiá y Antoni Miró, entre otros.

Por aquel entonces, la colección de arte municipal empezaba ya a tener una entidad y volumen considerable, y este fondo artístico -que por aquellas fechas todavía se mostraba en diferentes salones de la Casa Consistorial- fue motivo de análisis por parte del historiador del arte Adrián Espí.(8)

Obras incorporadas entre 1975 y 1995

En los últimos años del siglo XX la colección de arte se vio incrementada con nuevas obras, entre ellas varias esculturas y monumentos ubicados en calles y plazas de la ciudad. Algunas son un reflejo de las iniciativas e inquietudes de diferentes colectivos que han querido testimoniar su homenaje a personajes con un monumento: al literato Azorín, los pintores Fernando Cabrera y Emilio Sala; los poetas: Joan Valls, Gonzalo Cantó y Miguel Hernández; al Voluntario de la Cruz Roja, Monumento al Trabajo, etc., que fueron realizados por escultores como Alberto Agulló, Ismael Belda, José Gonzalvo, Santiago Ibáñez, Vicente Ferrero ...

Otras esculturas se incorporaban al patrimonio urbano por iniciativa municipal, con obras firmadas por Andreu Alfaro, Arcadi Blasco, Juan Cardells, Vicente Ferrero Molina, Amadeu Gabino, Manuel González Beltrán, Salvador Soria, etc. Cabe señalar, por su magnitud, el monumento a San Jorge -obra de José Gonzalvo-, sufragado por suscripción popular, y también la escultura metálica denominada *L'Ocell* (El Pájaro), de Eusebio Sempere, que fue un obsequio del industrial Lionel Grau Mullor, sin olvidar una escultura de bronce de Mariano Benlliure, titulada *El primer tumbo*, que fue un regalo de la señora Fina Pérez, obra ésta que se expone en la sala de lectura de la Biblioteca Municipal. Con posterioridad la colección

de arte ha incorporado la pequeña escultura de San Jorge, fundida en bronce, que Manuel Boix creó como propuesta inicial del cartel de las Fiestas de San Jorge del año 1997.

Por lo que a pinturas se refiere, la colección ha sido objeto de diferentes donaciones: *Retrato de Dña. Teresa Miró*, de Lorenzo Casanova, y *Divina Pastora*, de Emilio Sala, ambas pinturas regaladas en 1981 al Ayuntamiento por el señor Adolfo Pascual; la donación anónima de un cuadro de Fernando Cabrera, que lleva por título *Fuente*; tres pinturas -reproducción de escenas de arte rupestre- con las que obsequió el pintor Mariano López Ibáñez al Museo Arqueológico, y dos serigrafías de Néstor Basterretxea regaladas al Centre Cultural.

Diferentes muestras de obra gráfica, principalmente realizadas con la técnica del grabado, están presentes en la colección, como lo es una significativa representación de la obra firmada por Antoni Miró; los grabados realizados por Enrique Bofí que plasman Alcoy hacia el año 1600; diferentes obras firmadas por colectivos de artistas, recogidas en carpetas que forman series de grabados en homenaje a determinadas personalidades de la cultura, entre otros.

Además, también hay que mencionar la colección de 37 planchas de grabado religioso (s. XVIII-XIX), adquirida por el Ayuntamiento en el año 1984 en un comercio de antigüedades de la localidad. El lote incluye una plancha de tema local del grabador alcoyano Francisco Cabrera y otros autores, como Julián Mas, Facundo Larrosa, Vicente Pelegrer, Francisco Jordán, M. Mora, Nicolás Sanchis, Castro, Rocafort, etc., con iconografías de patrones y santos protectores de Alicante, Alcoy, Elche, Santa Faz, Valencia, Xirivella, etc.

Otra sección que incorpora este inventario, es la colección de 39 carteles originales de las Fiestas de San Jorge y los 29 de la Cabalgata de los Reyes Magos. La totalidad de estas obras están depositadas en el Museo Alcoyano de la Fiesta. Esta muestra de carteles constituye un documento singular que nos permite analizar la evolución del diseño del cartel de Fiestas. Destaca sobremanera la última producción cartelística, en ocasiones acompañada de los bocetos previos a la ejecución del cartel, como es el caso de Jordi Ballester, Manuel Boix, Miguel Calatayud o José Iranzo, entre otros.

1996 y 1998: dos convocatorias de la "Muestra Bienal de Arte"

Tras un paréntesis de veinte años, en 1996 el Ayuntamiento de Alcoy convocó la "I Mostra Biennial d'Art d'Alcoi", un nuevo proyecto que significaba "abrir nuevos horizontes para el cultivo de la sensibilidad en el seno de nuestra ciudad", y que como rasgos específicos tenía obras con soporte de papel, la difusión de éstas por todo el mundo y la compra por el Ayuntamiento de Alcoy, acorde con la dotación de un millón de pesetas. A esta primera convocatoria concurrieron 291 obras procedentes de artistas de veintidós países, de las cuales el Ayuntamiento adquirió un total de dieciséis.

En 1998, la "II Biennial d'Art d'Alcoi", duplicó su dotación gracias a la aportación de un millón de pesetas añadida por parte de la empresa Mirofret, S. A., y llegaron hasta 404 las obras presentadas y procedentes de treinta países. Las adquisiciones de obras fueron veintiocho que se integraron al patrimonio del Ayuntamiento de Alcoy.

En estas dos convocatorias se organizaron las correspondientes exposiciones de las obras seleccionadas, y se publicaron los catálogos editados por el Centre Cultural d'Alcoi.

El "Premio de Pintura Ciudad de Alcoy"

Los años 2001, 2003 y 2004, el Ayuntamiento de Alcoy convocó el "Premi de Pintura Ciutat d'Alcoi", que "escogía la fórmula de establecer un primer y un segundo premio, cubierto dignamente en el aspecto económico, con el atractivo añadido de programar una exposición individual al autor o autora de la obra ganadora absoluta". A estos premios se añadía un tercero con la sección "Tema Alcoy". El Centre Cultural organizaba igualmente una exposición colectiva y la edición de un catálogo con una selección de obras a propuesta del Jurado. Estas tres convocatorias supusieron la incorporación de un total de nueve obras en la Colección de Arte del Ayuntamiento de Alcoy.

Las últimas incorporaciones

El pintor alcoyano Ramón Castañer Segura, y su esposa Pepa Botella, en

2006 hicieron un ofrecimiento a la Corporación Municipal consistente en la donación de una obra de gran formato, titulada *La barricada*, alusiva a la Revolución del Petrolio (Alcoy, 1873-1875), y el Ayuntamiento le compraba otra obra de características similares y titulada *L'arrastrà de Pelletes*. Estas pinturas se incorporaron al patrimonio municipal y desde entonces se exponen en la escalinata de la Casa Consistorial.

En 2006, el artista Germán Aracil -por encargo de la Diputación de Alicante- pintó los retratos de los últimos cinco alcaldes de Alcoy. Es ésta una iniciativa que pretende abrir una galería de retratos de las primeras autoridades locales, expuestas ahora en el rellano superior de la escalera principal de la Casa Consistorial.

El periódico Ciudad de Alcoy, en 2010 tuvo la iniciativa de pedir a doce artistas alcoyanos que pintaran su visión sobre la Cabalgata de Reyes. Las doce obras fueron reproducidas mediante una edición de láminas llamada Doce miradas mágicas, las cuales se distribuyeron gratuitamente con el diario. Los originales de las referidas doce pinturas fueron entregadas al Ayuntamiento de Alcoy por parte del citado periódico Ciudad de Alcoy. En el capítulo de las donaciones, hay que constatar que el pintor Domingo Millán en 2012 hizo donación al Ayuntamiento de una de sus pinturas, y por parte del artista Xavier Carbonell en 2013 se ha formalizado la donación de la pintura Cadiram 2006 de la que es autor.

Mención aparte merece la reciente donación de 33 pinturas legadas en 2012 al Ayuntamiento de Alcoy por la voluntad testamentaria de don Francisco Vicent Zaragoza. La mayor parte de las obras son de autores alcoyanos como F. Cabrera Cantó, F. Cabrera Gisbert, F. Gisbert Carbonell, J. Mataix Monllor, etc. (9)

Últimamente se han incorporado otras esculturas a las calles de Alcoy. Es el caso del Monumento al Trabajo ubicado en la rotonda de las calles Oliver y Santa Rosa, obra de Vicente Ferrero; el Viajante de Comercio, obra de José Candela ubicada en la avenida de la Hispanitat; el monumento iniciativa del Rotary Club de Alcoy a D. Cirilo Tormo, y el busto de Santa Joaquina Vedruna, fundadora de las Carmelitas, ubicado en la plaza del Fossar. Más reciente todavía es la obra *Faré Vacances*, de Antoni Miró, que homenajea a Ovidi Montllor en el paseo que también le ha dedicado la ciudad en el 70 aniversario del nacimiento del artista.

Por último, hemos de referirnos a las pinturas de Vicente Castelló Amat que decoran la capilla de la Virgen de los Desamparados, inmueble de propiedad municipal. Este conjunto decorativo, obra del año 1852, lo forman pinturas al fresco: la *Anunciación* y la *Presentación de la Virgen en el templo* (en la bóveda); las escenas de las heroínas bíblicas *Ruth*, *Judith*, *la profetisa María y Jael* (en las pechinas), la *Virgen en Gloria* (en el luneto del altar); *Dios Padre* (representado por triángulo) *rodeado por una gloria de ángeles* (en la clave de la bóveda); y la escena situada en la media cúpula sobre el coro donde se representa la *Expulsión de Adán y Eva del Paraíso*, la *Virgen de los Desamparados*, y ocupando el centro una *Trinidad*. Otras obras de esta capilla son pinturas al óleo sobre lienzo, igualmente realizadas por Vicente Castelló Amat: los dos lunetos *Mossén Torregrosa celebrando misa* y *La batalla del pueblo alcoyano contra las tropas del caudillo Alazarch* [sic], y el lienzo bocaporte que representa la *Virgen de los Desamparados*, obra de autor anónimo y posterior a la decoración inicial de la capilla. (10)

La conservación de las obras

Por lo que al estado de las obras se refiere, y más concretamente a las pinturas, la conservación de muchas de estas acusa el paso del tiempo (polvo, suciedad y oxidación del barniz), y también hay que advertir algunos desperfectos antiguos originados con ocasión de traslados, pero sobre todo por la falta de un lugar y de condiciones de almacenaje. Durante muchos años algunas pinturas que por determinadas circunstancias dejaban de estar expuestas, llegaron a estar amontonadas y en condiciones deficientes, sin apenas seguridad y control: en la antigua Casa de Cultura, en la planta superior de la Casa Consistorial, y más recientemente a una habitación del ático del Centre Cultural. Y esta situación contribuyó de forma negativa en la conservación de determinadas pinturas, e incluso se produjo la pérdida o el robo de alguna obra, como el caso de la tela *Joven en actitud mística* de Lorenzo Pericás, que no se ha localizado desde la revisión hecha en 2008.

Las principales actuaciones en materia de restauración y conservación de algunas obras se efectuaron a inicios de los años 1990, por encargo del

Ayuntamiento a una empresa especializada que intervino en once pinturas de autores locales de principios del siglo XX. Y con motivo de estos trabajos se dio la circunstancia de que al desmontar de su bastidor el lienzo *Mors in vita*, apareció oculta otra tela con una obra del mismo autor, F. Cabrera Cantó, entonces desconocida, que titulamos *Batalla*.

Más recientemente, la Fundación La Luz de las Imágenes con motivo de la exposición Camins d'Art (Alcoy, 2011-2012), ha restaurado tres pinturas de la colección municipal: *El Pasmó de Sicilia*, *Sagrada Familia con San Juanito* y *Virgen del Rosario* (esta última una obra recuperada en el Hospital Civil de Oliver). También, a cargo de La Luz de las Imágenes, se intervino en la capilla de la Virgen de los Desamparados, y se restauraron las pinturas murales y las telas sobre bastidor.

Áreas de exposición y almacén de obras

Una parte considerable de las obras pictóricas que forman la Colección de Arte del Ayuntamiento de Alcoy se encuentran instaladas en diferentes dependencias municipales, principalmente áreas de acceso y de atención al público, aunque también en lugares de acceso restringido. La escalera principal y el vestíbulo de la Casa Consistorial presentan un total de dieciséis pinturas y una escultura.

La sala de lectura de la Biblioteca Pública Municipal, ubicada en la planta baja del Centre Cultural, muestra obras de gran formato de Fernando Cabrera Cantó, Edmundo Jordá Pascual y Rafael Aracil Ruescas, así como la escultura *El primer tumbo* de Mariano Benlliure.

En muchos de los parques y otros espacios públicos hay varias esculturas, y también monumentos, que constituyen una especie de museo urbano integrado en la ciudad.

Desde 2009, la colección de arte dispone de un pequeño almacén habilitado en la planta baja del Centre Cultural donde se custodian esculturas y pinturas que ahora no se exponen. Este nuevo espacio tiene su acceso restringido, y reúne las condiciones de seguridad y medioambientales necesarias para la conservación de las obras.

La exposición permanente del Museo Alcoyano de la Fiesta (Asociación de San Jorge), incorpora una selección de carteles anunciadores de la Fiesta de Moros y Cristianos de Alcoy, propiedad del Ayuntamiento. El resto de obras que forman la sección de cartelería (Moros y Cristianos y Cabalgata Reyes Magos), está cedida en calidad de depósito a la Asociación de San Jorge.

El Museo Parroquial de San Mauro y San Francisco, desde su creación en 1976, ha mostrado cinco tablas pintadas de asunto religioso que le fueron cedidas por el Ayuntamiento de Alcoy en calidad de depósito. En 2008 se produjo un robo en el referido museo que supuso la desaparición de la pintura *El Arcángel San Gabriel*, perteneciente al referido depósito. Actualmente la cesión de obras de la colección de Arte municipal ha quedado reducida a las pinturas *La Anunciación* y *Visita de dos Santos*.

Consideraciones finales

Con hemos visto, a lo largo de más de un siglo el Ayuntamiento de Alcoy ha reunido un patrimonio artístico nada despreciable, y más si consideramos la escasa disposición habida, en determinadas épocas, para formar una pinacoteca o sala de arte, si exceptuamos la época de la creación del Museo de Arte (1945), los certámenes de los años 1960-1970, 1998-1999 y 2002-2004, la instalación de determinadas esculturas en espacios públicos, así como el intento fallido de creación de un Museo de Arte Contemporáneo que se pretendía instalar en el edificio modernista de propiedad municipal de la calle Juan Cantó, el cual finalmente se dedicó a Conservatorio Municipal de Música y Danza. (11)

En este sentido, compartimos la opinión con otras voces que se han pronunciado anteriormente en el sentido de que en los últimos años, por parte de nuestras autoridades, no ha habido voluntad política clara de crear un Museo de Bellas Artes (12), ni tampoco hemos sido capaces de habilitar una sala con carácter permanente donde poder mostrar una selección de este fondo artístico. La falta de este espacio posiblemente fue uno de los motivos por los que no prosperó la petición con la que el Ayuntamiento, en 2009, pedía a la Conselleria de Cultura el reconocimiento de este fondo artístico como Colección Museográfica Permanente.

El contrapunto, todo hay que decirlo, es el mantenimiento de una Escola Municipal de Belles Arts y el apoyo a l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Alcoi, importante cuna de artistas en nuestra ciudad a lo largo de décadas y hasta la actualidad.

La creación de una pinacoteca local es una asignatura pendiente que los alcoyanos tendremos que superar un día, siendo así que ahora somos conscientes de haber perdido oportunidades que hubieran supuesto incrementar este fondo artístico de titularidad municipal, al no haber planificado una política de adquisición de obras. Sin embargo, resulta una paradoja el hecho de que algunas entidades privadas y empresas locales, con los años han conseguido reunir verdaderas pinacotecas que incluyen destacadas obras de artistas y temas locales. Es el caso del Círculo Industrial y La Unión Alcoyana de Seguros, por citar algunos ejemplos, y también tenemos que valorar como es debido el patrimonio atesorado por parte de determinadas familias y coleccionistas de Alcoy.

El trabajo que desde los inicios de los años 1990 viene realizando el Museu Arqueològic Municipal Camil Visado Moltó, en cuanto a la gestión de este fondo artístico y sobre el control de las obras, ha conseguido que hoy podamos disponer de un completo catálogo de la colección de titularidad municipal. El análisis de este documento nos ha permitido valorar un patrimonio singular, reunido en estos últimos más de cien años, que hoy cuenta con más de 500 obras. Una muestra en la que están representados muchos de los mejores artistas de nuestro pueblo, dentro de una colección que podría ampliarse mucho más...

NOTAS

- 1.- Mestre Moltó, J. A. "La pintura y la escultura de los siglos XIX y XX". *Historia de Alcoy*. Ayuntamiento de Alcoy - Ed. Marfil. Alcoy, 2006, pp.390-401.
- 2.- Blanes Nadal, G. *et al. Orígenes de la enseñanza técnica en Alcoy*. Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert, Alicante, 2000, p. 287-288.
- 3.- "Ante la creación del Museo local". *La Gaceta de Levante. Diario independiente de Alcoy*, año V, núm. 1.229 (3-02-1928), Alcoy.
- 4.- Aracil Aznar, J. "Museo". *La Gaceta de Levante*. Núm. extraordinario, Abril, 1928; Valor, J. "Museo y Biblioteca". *La Gaceta de Levante. Diario Independiente de Alcoy*. Año V, núm. 1.299 (29-04-1928), Alcoy.
- 5.- Segura Martí, J. M. "El Museu Arqueològic Municipal C. Visado Moltó. Història d'una institució". *Catàleg Museu Arqueològic Municipal Camil Visado Moltó*. Alcoi. Alcoy, p. 143-171; Segura Martí, J. M. "Obres i projectes en la Casa de la Vila". *Alcoy. Revista de la Festa de Moros y Cristianos*. Alcoy, 2006.
- 6.- Obra firmada por Ilvg'rant, fechada en 1946, fue adquirida por el Ayuntamiento entre las cincuenta pinturas que formaban una exposición de artistas refugiados católicos del Este europeo, organizada para recaudar fondos. Se acordó la adquisición en la sesión ordinaria permanente del 13/04/1949 por el precio de 2.000 pesetas.
- 7.- Coloma, R. "Puntualizando que también es gerundio. Hablemos del Museo". *Ciudad de Alcoy*, 18-08-1972.
- 8.- Espí Valdés, A. "La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento". *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoy*, núm. 4 (1964), núm. 9 (1969) i núm. 10 (1970-71).
- 9.- Además de estas 33 pinturas, la donación incluye una escultura de escayola de M. Torregrossa, 11 reproducciones litográficas de obras de arte (algunas firmadas y dedicadas por sus autores), una fotografía firmada por Paco Mora y otras seis fotos, y una caja de madera con decoración artística labrada.
- 10.- Hernández Guardiola, L. "Conjunto decorativo de la capilla de la Virgen de los Desamparados". *Camins d'Art. Alcoi 2011. Catàleg/Catálogo*. La Llum de les Imatges - Generalitat Valenciana. València, 2011. p. 184-189.
- 11.- "Financiado por el M. de Cultura. Adjudicada la realización del proyecto para un Museo de Arte en Alcoy". *Diario Ciudad de Alcoy*, 10-10-1981.
- 12.- Espí Valdés, A. "Reflexiones ante la colección de arte del Ayuntamiento". *Ciudad de Alcoy*, 7-04-1991.

English versión

Alcoi is land of artists. Our city, due to different factors and circumstances, has been cradle of artists for centuries; even today it is still engendering new talents who offer their plastic and their poetry to the world, enlarging even more the cultural prestige of the city.

This prolific creative activity, coupled with the cultural dynamism characterizing Alcoi, has given its fruits in form of a vast, varied and valuable collection of plastic arts which the highest municipal institution has been treasuring, and every local citizen with it. The City Council owns a brilliant collection of painting and sculpture, a plastic set which is unfortunately dispersed in different municipal locations, not always available to the public.

This exhibition, commemorating the 30th anniversary of our Centre Cultural, is the first of a series of three exhibitions on municipal heritage, and it will show, for the first time, this collection as it deserves. And both local citizens and visitors have thus a unique opportunity to admire the artistic heritage belonging to everybody, while enjoying this exceptional exhibition.

No doubt we will find good reasons to congratulate ourselves on our vast cultural wealth both in this exhibition and in the upcoming ones. While we are still working to finally provide a location where this heritage can be displayed permanently, let's enjoy ourselves with an undoubtedly historical exhibition.

Antoni Francés Pérez
Mayor of Alcoi

ALCOI CITY COUNCIL ART COLLECTION

I. Catalogue of paintings. Sixteenth century to the 1930's.

Josep Maria Segura Martí - Miquel Santamaria Cuello

Alcoi City Council has decided to offer an exhibition activity with two explicit aims: bringing to light its artistic heritage, being under municipal ownership but certainly little known and globally undervalued, while at the same time fostering both the esteem and the collective will to increase this heritage and transmit it, under the best conditions, to the future generations in Alcoi. This exhibition belongs to a series of initiatives which have been promoted by the Regidoria de Cultura recently, regarding conservation and diffusion of the artistic heritage Alcoi City Council has gathered since the late nineteenth century, but this exhibition is also due to the evidence of the interest this inventoried collection arouses among broad sectors of the local citizens.

Coinciding with the significant ephemerides of the 30th Anniversary of the opening of Centre Cultural d'Alcoi (1983-2013), currently known as Centre Cultural Mario Silvestre, we have seen the opportunity to dedicate its exhibition space to the aforementioned purposes. And so, within the next two years, we will propose three exhibitions gathering a selection of the highlights of the collection, accompanied by its respective catalogs which will remain as both documentary and graphical record.

The present catalog of the exhibition of paintings Col·lecció d'Art de l'Ajuntament d'Alcoi is, then, the first volume of the three ones the Centre Cultural Mario Silvestre foresees to edit about the artistic fund Alcoi City Council has gathered along nearly 120 years, and where the aesthetic trends of different periods and a large plurality of authors are represented.

On this occasion we present the oldest paintings in the collection, that is to say, from the sixteenth century to the 1930's. An exhibition and edition, later in 2014, will include the paintings by contemporary authors, and, finally, the last exhibition and its catalog, in 2015, will show sculptures and the graphic work.

The background of the collection

In the nineteenth century the city of Alcoi managed a substantial urban

and demographic development thanks to the flourishing textile and paper industry. Numerous cultural interests arose among the industrial society and the bourgeoisie and with the years the city became a hotbed of artists and creators.

We must not forget, however, as art critic and teacher Josep Albert Mestre pointed out, that "... the field of painting and sculpture in Alcoi during the nineteenth century was starred by a group of creators who, in spite of their local ancestry, studied and developed their artistic career outside their city, where, during this period, there were not adequate schools for teaching both visual arts and there was not a solid market to assume the diffusion and purchase of their work".(1)

As regards the visual arts, the first significant generation of painters was led by Antoni Gisbert Pérez (1834 1901), Llorenç Casanova Ruiz (1844 1900) and Emili Sala Francés (1850 1910). Subsequently, a group of painters, known as "from between centuries", will be responsible for developing the new artistic movements. From that time, the city art collection includes the paintings by Ferran Cabrera Cantó (1866 1937), Llorenç Pericàs Ferrer (1868 1912) and Edmund Jordà Pascual (1877 1954), among others, being all of them the greatest exponents of L. Casanova's circle. There are also in this collection other F. Laporta, E. Sala and F. Cabrera's disciples, such as Antoni Santonja Cantó (1870 1940), Adolf Durà Abad (1875 1936), Josep Mataix Monllor (1882-1952), Juli Pascual Espinós (1883 1946) and Ferran Cabrera Gisbert (1897-1984), besides the sculptors Llorenç Ridaura Gosálvez (1871 1936) and Josep Pérez Pérez (1887-1978), known as Perejejo in the artistic circles.

The first contributions

The city art collection originated in the late nineteenth and early twentieth centuries, among other circumstances, thanks to the encouragement of a fine arts contest and exhibition summoned by the Escola Industrial Elemental, from the academic year 1895/96 and up to, at least, 1901; this initiative was driven by its director, the engineer Josep Cort Merita. This contest was sponsored by the City Council, and in its first call the Escola Industrial gave the City Council the painting *Sin tabaco*, signed by Antoni Santonja Miró in 1895, which had obtained an award in the mentioned painting contest.(2)

In those years, the City Council granted scholarships to young local artists to broaden their studies at the Acadèmia de San Fernando in Madrid, with the master Emili Sala Francés. Adolf Durà Abad and Edmund Jordà Pascual were two of the granted artists with a scholarship and they gave some of their student days works to the City Council. The first, Adolf Durà, had a scholarship between 1894 and 1897, and the municipal collection has got three works by this painter, signed in the late nineteenth century: the genre painting with a singular customary scene titled *La visita del senyor rector*, oil on canvas, large format, which evidences his teacher Cabrera Cantó's influence, and another two paintings of "history" copies of works on display at the Museo del Prado, as are *Expulsió dels jueus* (copy of the original by Emili Sala, in 1889) and *El testament d'Isabel la Catòlica* (copy of the one by Eduardo Rosales signed in 1864). The other local artist granted with a scholarship, Edmund Jordà, enjoyed a scholarship awarded in 1900, and this author presented the City Council with three works signed between 1900 and 1904: *Un duel en el segle XVII* (copy of the original by Francisco Domingo Marques, at the Museu de Belles Arts in València), *La mort de Lucrecia* (original by Rosales in 1871, Museo del Prado) and *La Bonaventura*, a customary work original by Jordà, inspired by the atmosphere of the cafés in Madrid.

It is likely that some of Llorenç Pericàs Ferrer's canvas (*Retrat de senyora*, *Retrat de xiqueta* and *Jove en actitud mística*) or *Xinés amb fanal*, by Roger Solroja Jordà, as well as Juli Pascual Espinós's landscape titled *Capvespre* became part of the collection from the start, as a result of their authors' donations.

Thanks to the three photographs displayed in a graphic document in 1925 (*Guia de Vicedo*, pages 228, 230 and 232), we know the location of the paintings in the Hall of Sessions of the City Hall. In the same edition of the aforementioned guide (pages 230 and 232) there are two photographs of the Hall of Sessions which show the metallic discs with both the mayor Agustín Albors and the deputy José Canalejas's effigies, made in bas-relief by the sculptor Ridaura.

The Museu Popular Peresejo

During the period 1936-39 the temple devoted to Sant Jordi was converted into a museum and a schoolroom to teach painting, sculpture and drawing classes. The initiative arose from the sculptor Peresejo (Josep Pérez Pérez), senior artist at that time, who proposed to set up a museum to preserve and exhibit his sculptures and other local artworks.

The Consell Econòmic Polític Social had authorised Peresejo to take charge of the art objects in Santa Maria church and to move them to the Museu Popular. It may also be assumed that the artworks seized during the civil war would be custodied there, artworks of which we do not know any listing or document.

The creation of a Museu d'Art

At the end of 1927 and at the beginning of 1928 Alcoi City Council made different decisions aiming to create a local museum where "the many treasures -today scattered- which talk about the historic past of Alcoi" could be gathered. This initiative became stronger with the discovery of some Iberian and Roman remains in L'Horta Major grounds, while opening streets in L'Eixample neighbourhood. The recovery of archaeological findings was led by the local scholar Camil Visedo Moltó (1876-1958), who had previously done an impressive research work and archaeological search in the Iberian sanctuary and village of La Serreta. (3)

By those dates, the local newspapers published opinion articles claiming to turn the former Town Hall located in Carbó Square into a Museu d'Arqueologia i Belles Arts, and Public Library. (4) The proposal did not succeed until, at the end of the Civil War, the City Council passed a resolution to rehabilitate the former Town Hall and the works were carried out between 1939 y 1940. (5) The 1941 edition of the Moors and Christians Feasts programme contains two photographs of the interior of the Museu (although it had not been yet officially opened) with an exhibition of sculptures and paintings by local artists.

On July 18 1945 the so-called "Museo de Arte" was inaugurated, being Camil Visedo Moltó its first curator, and he deposited his entire archaeological collection in the museum in order to bequeath it to the City Council some years later - in 1985.

In those early years, the Museu shared its building in Carbó Square with the Public Library, where the journalist Rafael Coloma was appointed director. The room devoted to exhibitions showed -besides the archaeological collection- a batch of artworks of municipal ownership, the sculptures donated by the sculptor Peresejo (who had been awarded with a scholarship by the City Council in 1900), a deposit of paintings provided by Patrimoni Artístic Nacional and several artworks loaned by some private owners.

In the *Libro registro de entrada de objetos en propiedad y en depósito del Museo de Arte*, launched on 15 January 1945, there are 16 inscribed artworks in total, only one of them corresponding to a temporary storage. This registry informs us about Peresejo's donation of seven of his sculptures (*La musa de l'artista, Naturalesa, Amor, Heroi caigut, Bust de Miguel Primo de Rivera, El bes, Salambó*), being probably the plaster casts stored in the Museu Popular, and five more works by the sculptor Llorenç Ridaura, under municipal ownership.

Regarding the paintings, there are 31 artworks written down in the *Libro registro...* (between 1945 and 1951). Among these the most important batch are the 15 works on loan from Patrimoni Artístic Nacional; mainly anonymous tables on religious themes (sixteenth and seventeenth centuries) and others paintings far from negligible (M.ª Antonia de Bañuelos, Josep Estruch Martínez, Ricardo de Madrazo, José Antonio Martínez, Josep Mongrell, etc.). Some other works are also registered as the portrait *El Tio Quico*, by Josep Romeu Vilaplana (Alcoi 1881-1908), donated to the museum by part of the author's family, and other contributions of the City Council to its newly created museum. On the 20 October 1947 the acquisition of a painted table on religious theme is registered (ref. P 113 in the present catalog). And two years later a watercolor entitled *Roma aeterna* is registered. (6)

In 1958 the Casa de la Cultura was inaugurated in La Casa Blanca Street, and from then on, the new facilities welcomed the Biblioteca Municipal. The Museu d'Art, with more space available, replaced its name to Museu

Arqueològic Municipal "Camil Visedo Moltó", according to the municipal resolution that would perpetuate the memory of its creator. A part of the art collection would be moved to the Casa de la Cultura and another part would be deposited in the rooms of the Town Hall. The large plaster sculptures by Peresejo and other artists were moved to the Escola Municipal de Belles Arts to be used as models in the drawing classes. Summing up, this museum initially termed "Museo de Arte" ended up being an archaeological museum. (7)

Some manuscript pages kept in the *Libro registro...* of the Museu d'Art (custodied at the Museu Arqueològic Municipal) inform us about the new location of these paintings since 1960's on. There were other paintings incorporated to the municipal assets in those years, such as the works signed by Rafael Aracil Ruescas and Alfons Saura Llorens, which were a present from the authors for having been granted with a scholarship for their studies by the City Council. The purchase of the painting *Mors in vita*, by F. Cabrera Cantó (acquired through the author's son) and the recovery of the painting titled *A l'abisme* by the same author are evidence of the municipal receptivity and cultural interest during the sixties. F. Cabrera Cantó won in 1906 the First Medal of the Exposició Nacional de Belles Arts with this artwork, which was missing, since the Civil War, from its location in the Colegio de Huérfanos de la Guàrdia Civil in Valdemoro, and which was located in 1959 in Castelló de la Plana. Alcoi City Council requested the Ministeri d'Educació Nacional the custody of *A l'abisme*, which arrived at the Town Hall in 1962. The work is a deposit from the Museu Nacional del Prado.

The painting competitions

In the early sixties the dynamics of the Casa de la Cultura creates a painting competition named "Salón de Otoño", convened annually from 1961 to 1967, and biannually from 1969 to 1973. This contest, which was convened a total of ten editions, gathered local painters and also artists' signatures from elsewhere. It was decided mid-December and the jury granted initially three awards (during its first three years) and from four to six awards in the following years.

Another painting contest was the so-called "Bienal de Pintura". It was held in early January and it had five calls over the years 1967 to 1975.

These paintings competitions implied not only increasing the cultural activity in Alcoi and representing a stimulus for the painters but also the incorporation of some fifty artworks to the collection under municipal ownership, artworks which constitute an excellent example of the artistic trends of those years, when painters as Jaume Aragonés, Juan Castañer Payá, Antoni Coll, Rafael Llorens Ferrí, Sento Masia and Antoni Miró, among others, were starting to work.

At that time, the city art collection was beginning to have a significant entity and volume, and this artistic collection -still displayed at those dates in different lounges of the Town Hall- was the subject of analysis by the art historian Adrián Espí. (8)

Artworks incorporated between 1975 and 1995

In the late years of the twentieth century the art collection was increased with new artworks, including several sculptures and monuments located in streets and squares in the city. Some of them are a reflection of the initiatives and interests of different groups which wished to pay their tribute to characters with a monument: to the writer Azorín, the painters Ferran Cabrera and Emili Sala; to the poets: Joan Valls, Gonçal Cantó and Miguel Hernández; to the Voluntari de la Creu Roja, Monument al Treball, etc, which were performed by sculptors such as Albert Agulló, Ismael Belda, José Gonzalvo, Santiago Ibáñez, Vicente Ferrero...

Other sculptures joined the urban heritage by municipal initiative, with works signed by Andreu Alfaro, Arcadi Blasco, Joan Cardells, Vicente Ferrero Molina, Amadeu Gabino, Manuel González Beltrán, Salvador Soria, etc. It must be noted, due to its magnitude, the monument to Sant Jordi, by José Gonzalvo, defrayed by public subscription, and also the metallic sculpture titled *L'Ocell*, by Eusebi Sempere, a gift from the industrialist Lionel Grau Mullor, without forgetting a bronze sculpture by Marià Benlliure, titled *La primera picada*, a gift from Fina Pérez, this work being now displayed in the reading room of the Biblioteca Municipal. Later the art collection added the small sculpture of Sant Jordi, cast in bronze, which Manuel Boix created as initial proposal of the poster of the Moors and Christians Feasts devoted to Sant Jordi in 1997.

As far as paintings are concerned, the collection has been object of different donations: *Retrat de la Sra. Teresa Miró*, by Llorenç Casanova, and *Divina Pastora*, by Emili Sala, being both paintings a gift to the City Council in 1981 by Adolf Pascual; the anonymous donation of a painting by Ferran Cabrera, titled *Font*; three paintings -reproducing scenes of rupestrian art- which the painter Marià López Ibáñez gave away to the Museu Arqueològic; and two serigraphs by Néstor Basterretxea donated to the Centre Cultural.

Different samples of graphic work, mostly performed with engraving techniques, are present in the collection, as it is, among others, a significant representation of the work signed by Antoni Miró; the etchings made by Enrique Bofí capturing Alcoi in 1600 or different works signed by collectives of artists, gathered in folders forming series of etchings in tribute to certain cultural personalities.

In addition, we must mention the collection of thirty-seven religious engraving plates (XVIII-XIX centuries), acquired by the City Council in 1984 in a local antiquities trade. The batch includes a local issue plate by the local engraver Francesc Cabrera and other authors, as Julián Mas, Facundo Larrosa, Vicente Peleguer, Francisco Jordán, M. Mora, Nicolás Sanchis, Castro, Rocafort, etc., with iconographies of patron and protective saints of Alacant, Alcoi, Elx, la Santa Faç, València, Xirivella, etc.

This inventory includes another section: the collection of 39 original posters of the Moors and Christians Feasts devoted to Sant Jordi and 29 posters of the Three Wise Men Parade. All these works are deposited in the Museu Alcoià de la Festa. This sample of posters is a unique document that let us analyze the evolution of design in the poster announcing the Moors and Christians Feasts, where the latest poster production stands out greatly, sometimes accompanied by the sketches previous to the performing of the poster, as is the case with Jordi Ballester, Manuel Boix, Miguel Calatayud or José Iranzo, among others.

1996 and 1998: two calls for the “Mostra Biennal d’Art”

After a parenthesis of twenty years, in 1996 the City Council convened the “I Mostra Biennal d’Art d’Alcoi”, a new project which meant “opening new horizons to foster sensitivity in the bosom of our city”, and which had, as specific traits, artworks with a support of paper, their diffusion throughout the world and the purchase by the City Council, according to the endowment of one million pesetas. This first call was attended by 291 works from artists coming from twenty-two countries, of which the City Council acquired a total of sixteen.

In 1998, the “II Biennal d’Art d’Alcoi” doubled its endowment thanks to the contribution of one million pesetas added by the company Mirofret, S. A., and the submitted works came up to 404 coming from thirty countries. There were twenty-eight acquisitions of artworks which joined the City Council heritage. In these two calls the corresponding exhibitions of the selected works were organized and their catalogs were published by the Centre Cultural d’Alcoi.

The “Premi de Pintura Ciutat d’Alcoi”

In 2001, 2003 and 2004, the City Council called the “Premi de Pintura Ciutat d’Alcoi” which “chose the formula of establishing a first and second prize, worthily provided in the economic aspect, with the added appeal of scheduling a solo exhibition by the author of the absolute winning work”. These awards added a third one with the section “Alcoi Theme”. The Centre Cultural also organized a collective exhibition and the edition of a catalog with a selection of works proposed by the Jury. These three calls implied the addition of a total of nine works to Alcoi City Council Art Collection.

The latest incorporations

In 2006 the local painter Ramón Castañer Segura and his wife Pepa Botella offered the City Council the donation of a large format painting titled *La barricada*, alluding to the Revolució del Petrolio (Alcoi, 1873-1875), and the City Council acquired another work of similar characteristics titled *L’arrastrà de Pelletes*. These paintings were added to the municipal assets and since then they are displayed over the perron of the Town Hall.

In 2006, the artist Germán Aracil -at the request of Alicante Provincial Council- painted portraits of the last five mayors of Alcoi. This is an

initiative which intends to open a gallery of portraits of the first local authorities, now displayed in the upper landing of the main staircase of the Town Hall.

In 2010 the newspaper Ciudad de Alcoi took the initiative to ask twelve local artists to paint their vision of the Three Wise Men Parade. The twelve works were reproduced by a special edition of printings called *Doce miradas mágicas*, which were distributed free with the newspaper. The originals of the twelve paintings were donated to the City Council by the newspaper Ciudad de Alcoi.

In the chapter on donations in 2012 it must be noted that the painter Domingo Millán donated one of his paintings to the City Council, and in 2013 the donation of the painting *Cadiram 2006* was formalized by its author, the artist Xavier Carbonell.

Special mention deserves the recent donation of 33 paintings in 2012 bequeathed to the City Council by testamentary will of Francisco Vicent Zaragoza. Most of the works were performed by local authors as F. Cabrera Cantó, F. Cabrera Gisbert, F. Gisbert Carbonell, J. Mataix Monllor, etc. (9)

Recently other sculptures have been incorporated into the streets of Alcoi. This is the case of Monument al Treball located on the roundabout of Santa Rosa and Oliver Streets, Vicente Ferrero’s work; Viatjant de Comerç, by José Candela, located in Hispanitat Avenue; the monument on initiative of Rotary Club of Alcoi, to Mossèn Cirilo Tormo, and the bust of Santa Joaquina de Vedruna, foundress of the Carmelites, located in Fossar Square. More recent work is *Faré Vacances*, by Antoni Miró, which honors Ovidi Montllor in the avenue also devoted to him by the city on the 70th anniversary of his birth.

Finally, we must refer to Vicent Castelló Amat’s paintings decorating the chapel of the Mare de Déu dels Desemparats, a municipally owned property. This decorative set, 1852, is made up by fresco paintings: *Anunciació* and *Presentació de la Mare de Déu al temple* (in the vault); the scenes of biblical heroines *Rut*, *Judit*, *la profeta Maria* i *Jael* (in the pechinas), *Verge en Glòria* (in the lunette of the altar); *Déu Pare* (represented by triangle) *envoltat per una glòria d’àngels* (in the vault key); and the scene at the half dome over the choir representing *Expulsió d’Adam i Eva del Paradís*, *la Verge dels Desemparats*, and a *Trinitat* occupying the centre. Other works in this chapel are oil paintings on canvas, also made by Vicente Castelló Amat: the two lunettes *Mossèn Torregrosa celebrant la missa* and *La batalla del poble alcoià contra les tropes del cabdill Alazarch* [sic], and the bocaporte canvas depicting the *Mare de Déu dels Desemparats*, an anonymous author’s work being added later to the initial decoration of the chapel. (10)

The preservation of the artworks

As far as the condition of the works is concerned, and more specifically of the paintings, the preservation of many of these shows the passing of time (dust, dirt and oxidation of the varnish), and some former damage can also be seen, caused during previous relocations, but mainly by the lack of both a good storage place and good storage conditions. Some paintings, which were no longer exposed due to certain circumstances, ended piled under poor conditions for many years, without almost safety nor control: in the former Casa de Cultura, on the top floor of the Town Hall, and more recently in a room in the penthouse of the Centre Cultural. And this situation contributed negatively to the preservation of certain paintings, and there was even the loss or theft of some artwork, as it is the case of the canvas *Jove en actitud mística* by Llorenç Pericàs, which has not been located since the revision made in 2008.

The main actions in the field of restoration and preservation of some works were made in the early 1990’s, on request of the City Council, by a specialized company which intervened in eleven paintings by local artists of the early twentieth century. And it was during these actions, while disassembling the canvas *Mors in vita* from its frame, when another hidden canvas appeared with an unknown painting until then, by the same author, F. Cabrera Cantó, and we titled this painting *Batalla*.

More recently, on the occasion of the exhibition Camins d’Art (Alcoi, 2011-2012), the Fundació La Llum de les Imatges restored three paintings of the City Council collection: *El Pasmè de Sicília*, *Sagrada Família amb Sant Joanet* and *Mare de Déu del Rosari* (this last one being a work recovered in

the Hospital Civil d'Oliver. The Fundació La Llum de les Imatges also ordered the intervention in the chapel of the Mare de Déu dels Desemparats and the restoration of the mural paintings and the canvasses on frames.

Exhibition areas and artworks warehouse

A significant part of the paintings forming Alcoi City Council Art Collection are displayed in different municipal locations, mainly access and customer service areas, though also in places with restricted access. The main staircase and the hall of the Town Hall exhibit a total of sixteen paintings and a sculpture.

The reading room of the Biblioteca Pública Municipal, located in the ground floor of the Centre Cultural, shows large-scale works by Ferran Cabrera Cantó, Edmund Jordà Pascual and Rafael Aracil Ruescas, as well as the sculpture *La primera picada*, de Marià Benlliure.

There are several sculptures, and also monuments, in many parks and other public spaces, which constitute a kind of urban museum integrated in the city.

Since 2009 the art collection has got a small store on the ground floor of the Centre Cultural, where the sculptures and paintings not being exhibited are custodied. This new space has its access restricted, and it meets the safety and environmental conditions necessary to preserve the artworks.

The permanent exhibition of the Museu Alcoià de la Festa (Associació de Sant Jordi) includes a selection of posters announcing the Moors and Christians Feasts in Alcoi, which are municipally owned. The remaining works forming the posters section (Moors and Christians and The Three Wise Men Parade), are a loan as a deposit to the Associació de Sant Jordi.

El Museu Parroquial de Sant Maure i Sant Francesc, since its creation in 1976, has shown five painted tables on religious theme that were lent by the City Council as a deposit. In 2008 there was a robbery in the aforementioned museum that implied the disappearance of the painting *L'Arcàngel Sant Gabriel*, belonging to the referred deposit. Currently the loan of works of the city art collection has been reduced to the paintings *L'Anunciació* and *Visita de dos sants*.

Final considerations

As we have seen, over more than one century Alcoi City Council has gathered a far from negligible artistic heritage, and more considering the limited given willingness, at certain times, to form an art gallery or art room, except for the period of the creation of the Museu d'Art (1945), the competitions of the years 1960-1970, 1998-1999 and 2002-2004, the installing of certain sculptures in public spaces, and the unsuccessful attempt to create a Museu d'Art Contemporani planned in the modernist building, municipally owned, in Joan Cantó Street, which finally welcomed the Conservatori Municipal de Música i Dansa. (11)

In this regard, we agree with other voices that have previously reported that over the recent years there has not been any firm political will to create a Museu de Belles Arts (12), nor have we been able to create a permanent room to display a selection of this artistic collection. The absence of this space was probably one of the reasons of the unsuccessful request the City Council made to the Conselleria de Cultura for the recognition of this artistic collection as Col·lecció Museogràfica Permanent.

The counterpoint, it must be admitted, is that the City Council maintains a Escola Municipal de Belles Arts and it supports the Escola d'Art i Superior de Disseny d'Alcoi, important cradle of artists in our city over some decades and up to nowadays.

The creation of a local art gallery is a pending subject which the citizens of Alcoi will have to overcome, since now we are aware of having lost opportunities that would have increased this artistic fund of municipal ownership, by not having planned a policy of acquisition of artworks. However, it is a paradox that, over the years, some private entities and local companies have managed to gather true art galleries including outstanding works of both local artists and local subjects. It is the case of the Círculo Industrial and La Unión Alcoyana de Seguros, to name some examples. And the heritage treasured by certain local families and private

collectors must be properly valued too.

Thanks to the work made by the Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó, from the early 1990's, regarding both the management of this artistic fund and the control of the artworks, today we can have a complete catalogue of the collection municipally owned. The analysis of this catalogue has allowed us to value a unique heritage, collected in the last hundred years, which now includes more than 500 artworks. It is a sample where many of the best artists of our city are represented, within a collection that might be expanded much more ...

NOTES

1.- Mestre Moltó, J.A. "La pintura y la escultura de los siglos XIX y XX". *Historia de Alcoi*. Ayuntamiento de Alcoi - Ed. Marfil. Alcoi, 2006, pp.390-401.

2.- Blanes Nadal, G. *et al. Orígenes de la enseñanza técnica en Alcoi*. Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert, Alicante, 2000, p. 287-288.

3.- "Ante la creación del Museo local". *La Gaceta de Levante. Diario independiente de Alcoi*, año V, núm. 1.229 (3-02-1928), Alcoi.

4.- Aracil Aznar, J. "Museo". *La Gaceta de Levante*. Núm. extraordinario, Abril, 1928; Valor, J. "Museo y Biblioteca". *La Gaceta de Levante. Diario Independiente de Alcoi*. Año V, núm. 1.299 (29-04-1928), Alcoi.

5.- Segura Martí, J. M. "El Museu Arqueològic Municipal C. Visedo Moltó. Història d'una institució". *Catàleg Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó. Alcoi*. Alcoi, p. 143-171; Segura Martí, J. M. "Obres i projectes en la Casa de la Vila". *Alcoi. Revista de la Festa de Moros y Cristianos*. Alcoi, 2006.

6.- Artwork signed by Ilvgrant, dated 1946, it was acquired by the City Council among the fifty paintings forming an exhibition organized to raise funds for Catholic artists, refugees from Eastern Europe. Its acquisition was agreed at the permanent regular meeting on 13/04/1949 for the price of 2,000 ptas.

7.- Coloma, R. "Puntualizando que también es gerundio. Hablemos del Museo". *Ciudad de Alcoi*, 18-08-1972.

8.- Espí Valdés, A. "La colección de cuadros del Excmo. Ayuntamiento". *Boletín Informativo del Ayuntamiento de Alcoi*, núm. 4 (1964), núm. 9 (1969) i núm. 10 (1970-71).

9.- Besides these 33 paintings, the donation includes a plaster sculpture by M. Torregrossa, 11 lithographic printings of artworks (some signed and dedicated by the authors), a photograph signed by Paco Mora and another six photographs, and a wooden box carved with artistic decoration.

10.- Hernández Guardiola, L. "Conjunto decorativo de la capilla de la Virgen de los Desamparados". *Camins d'Art. Alcoi 2011. Catàleg/Catálogo*. La Llum de les Imatges - Generalitat Valenciana. València, 2011. p. 184-189.

11.- "Financiado por el M. de Cultura. Adjudicada la realización del proyecto para un Museo de Arte en Alcoi". *Diario Ciudad de Alcoi*, 10-10-1981.

12.- Espí Valdés, A. "Reflexiones ante la colección de arte del Ayuntamiento". *Ciudad de Alcoi*, 7-04-1991.

